

Hînbûna Kurdî

Pola -4- 4 Glasse

Yusuf Budak

Weşanên Deng
Çapa duyem

: 97
: Tebax 2016 Ankara

ISBN

: 978-975-7011-97-2

Çapxane/ Baskı
Sözkesen Matbaacılık
İvedik Organize San. Matbaacılar Sitesi
1518. Sk. No: 2/40 Yenimahalle/ANKARA
Tel.: 0312 386 21 10

Yê ku jibo çapê amade kirîye: Burhan Deniz

Navnîşan:
Evin Turizm İnş. Yayıncılık Ltd. Şti.
Kurtismailpaşa 5. Sokak Fırak Apt. No:2 Kat: 1 Ofis / DİYARBAKIR
Tel.: 0412 223 89 23

Hînbûna Kurdî

Kurdisch lernen

1

Yusuf BUDAK

Navê te bixêr

A: Azad

B: Berfin

A: Rojbaş !

B: Rojbaş !

A: Navê min Azad e.

û navê te bixêr?

B: Navê min Berfin e.

Navê te çi ye ?

A: Azad

B: Berfin

A: Navê te çi ye ?

B: Navê min Berfin e.

A: Tu çend salî yî, Berfin?

B: Ez neh salî me.

Azad, tu tîpên elîfba kurdî nasdikî?

Elîfba Kurdî**(Kurdî û Almanî – Kurdisch und Deutsch)**

A a	Î î	S s
agir / n	îsot / m	sêv / m
das Feuer	die Paprika	der Apfel
		
B b	J j	Ş ş
bizin / m	jûjî / n-m	şêr / n
die Ziege	der Igel	der Löwe
		
C c	K k	T t
canû / m	kusî / n-m	tajî / n-m
das Fohlen	die Schildkröte	der Windhund
		
Ç ç	L l	U u
çav / n	lepik / n	ulîcax / m
das Auge	der Handschuh	die Feuerstelle
		

D d	M m	Û û
dîk / n	masî / n	ûtaq / n
der Hahn	der Fisch	das Zimmer
		
E e	N n	V v
ewr / m	nan / n	virvirok / m
die Wolke	das Brot	der Kreisel
		
Ê ê	O o	W w
êzing / n	ordek / n-m	wêne / m
das Holz	die Ente	das Bild
		
F f	P p	H h
firok / n	pising / m	xalxalok / m
das Flugzeug	die Katze	der Marienkäfer
		

G g	Q q	Y y
gur / n-m	qelûn / m	yek
der Wolf	die Pfeife	eins
		
H h	R r	Z z
hesp / n-m	roh / m	zengil / n
das Pferd	die Sonne	die Glocke
		
I i		
itîm / n		
das Waisenkind		
		

Tîpên elîfba kurdî:

A, B, C, Ç, D, E, Ê, F, G, H, I, Î, J, K, M, N, O, P, R, Q, R, S, Ş, T, U, Ê, V,

W, X, Y, Z

a, b, c, ç, d, e, ê, f, g, h, i, î, j, k, m, n, o, p, q, r, s, ş, t, u, û, v, w, x, y, z

Navê te bixêr

A: Azad

B: Berfîn

A: Rojbaş !

B: Rojbaş !

A: Navê min Azad e.

û navê te bixêr?

B: Navê min Berfîn e.

Azad, tu tîpên elîfba kirdî nasdikî?

Çekuyên heyî

Die Wörter

Roj (m)	der Tag, die Sonne
baş	gut
Rojbaş!	Guten Tag!
nav (n)	der Name, der Vorname
min	mein
navê min	mein Name
e	ist
ye	ist
te	dein
navê te	dein Name
bixêr	gut, gesegnet
Navê te bixêr?	Wie heißt du?
û	und

Navê te çi ye ?**A:** Azad**B:** Berfin**A:** Navê te çi ye ?**B:** Navê min Berfin e.**A:** Tu çend salî yî, Berfin?**B:** Ez neh salî me.**Çekuyên heyî****Die Wörter**

çi	Was ?
Navê te ci ye?	Wie heißt du ?, Wie ist dein Name?
tu	du
çend	Wie viel (e)
...salî	jährig
sal (m)	das Jahr
î	bist
yî	bist
Tu çend salî yî ?	Wie alt bist du?
Ez.... salî me.	Ich bin ...Jahre alt.
me	bin (nach Vokal)
ez jî	und ich
neh	neun

Tîpên cuda / Die verschiedene Buchstaben**Ê:**

mêr(n) / der Mann,	êzing(n) / das Brennholz,	
zêrr(n) / das Gold,	êvar(m) / der Abend,	
mêrg(m) / die Wiese,	mêvan(n/m) / der Gast	sêv(m) / der Apfel

Î:

bizin(m) / die Ziege,	diz(n) / der Dieb,	bilind / hoch,
bira(n) / der Bruder,	birîn(m) / die Wunde,	pismam(n) / der Cousin,
min / ich,	dil(n) / das Herz,	diran(n) / der Zahn

Î:

îsot(m) / der Paprika,	îro / heute,	îsal / dieses Jahr,
derzî(m) / die Nadel,	kulî(m) / die Heuschrecke,	
pîr / alt,	pîvaz(n) / der Zwiebel,	cî (n) / der Platz

8

Q:

beq(n) / der Frosch,	qaz(m) / die Gans,
qul(m) / das Loch,	aqil(m) / der Verstand

Û:

dû(m) / der Rauch,	xûn(m) / das Blut,	
mûrî (n) / die Ameise,	dûr / weit,	bilûr(m) / die Flöte

Ez û birayê xwe diçin welat.

Anjî und“ tê gotin

W:

war(n) / die Gegend,	xew(m) / der Schlaf,	
wezîn / wehen,	kew(m) / das Rebhuhn,	
mêwe (n) / das Obst,	wêne(m) / das Bild,	welat(n) / das Heimat

X:

ax(m) / die Erde,	xewat(m) / die Arbeit,	xal (n) / der Onkel,
xulam(n) / der Diener,	xanî(n) / das Haus,	xanim(m) / die Dame

Di elîfba almanî de “Ç û Ş” jî cûda ne.

Tîpên Ç û Ş wiha tên nivîsandin : “ Ç /tsch û Ş /sch tên nivîsandin.”

xwe / sein

xwe

Ez birayê xwe ra spas dikim ku wî min ra pirtûka xwe şandîye.

Hesen û xalê xwe dikenin.

Di zimanê kurdî de „ö,ü,ğ“ tûnin.

Keine diesen Buchstaben. “ö,ü,ğ”

Li van cîyên vala binivîse!

ê:

.....(n) / der Mann,

êzing(n) / das Brennhölz,

.....(n) / das Gold,

.....(m) / der Abend,

.....(m) / die Wiese,

.....(n/m) / der Gast

.....(m) / der Epfel

î:

.....(m) / die Ziege,

.....(n) / der Dieb,

..... / hoch,

.....(n) / der Bruder,

.....(m) / die Wunde,

.....(n) / der Cousin,

..... / ich,

.....(n) / das Herz,

diran(n) / der Zahn

î:

.....(m) / der Paprika,

...../heute,

..... / dieses Jahr,

.....(m) / die Nadel,

.....(m) / die Heuschrecke,

..... / alt,

.....(n) / dei Zwiebel,

..... (n) / der Platz

q:

.....(n) / der Frosch,

.....(m) / die Gans,

.....(m) / das Loch,

.....(m) / der Verstand

û :

dû(*m*) / der Rauch ,(m) / das Blut,

.....(n) / die Ameise, / weit,

.....(m) / die Flöte

Ez birayê xwe diçin welat.

Anjî "und" tê gotin

w :

.....(*n*) / die Gegend,(m) / der Schlaf,

..... / wehen,(m) / das Rebhuhn,

..... (n) / das Obst,(m) / das Bild,

.....(n) / das Heimat

x :

.....(*m*) / die Erde,(m) / die Arbeit,

..... (n) / der Onkel,(n) / der Diener,

.....(n) / das Haus,(m) / die Dame

10

Di elîfba almanî de "Ç û Ş" jî cûda ne.

Tîpên Ç û Ş wiha tên nivîsandin : "Ç /tsch û Ş /sch tên nivîsandin."

xwe / sein

xwe :

Ez birayê xwe ra spas dikim ku wî min ra pirtûka xwe şandîye.

Hesen û xalê xwe dikenin.

Di zimanê kurdî de "ö ,ü, ğ" tûnin.

Keine diesen Buchstaben. "ö, ü, ğ"

1. /

Hêjmar ji 1 heya 12 de - Die Zahlen von 1 bis 12

1 yek	7 heft
2 du	8 heşt
3 sê	9 neh
4 çar	10 deh
5 pênç	11 yanzdeh
6 şeş	12 diwanzdeh

Li van cîyên vala binivîse!

1 yek	 heft
..... du	 heşt
3 sê	 neh
..... çar	 deh
..... pênç	11 yanzdeh
6 şeş	 diwanzdeh

Hêjmar: ji 0 heya sîh - Die Zahlen von 0 bis 30

0 - sifir	1 - yek	2 - du	3 - sê	4 - çar	5 - pênc	6 - şeş
7 - heft	8 - heşt	9 - neh	10 - deh	11 - yanzdeh	12 - diwanzdeh	
13 - sêzdeh	14 - çardeh	15 - panzdeh	16 - şanzdeh	17 - hivdeh	18 - hijdeh	
19 - nozdeh	20 - bîst	21 - bîstûyek	22 - bîstûdu	23 - bîstûsê	24 - bîstûçar	
25 - bîstûpênc	26 - bîstûşeş	27 - bîstûheft	28 - bîstûheşt	29 - bîstûneh	30 - sîh	

Li van cîyên vala binivîsîne!

1 yek	2 du	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30

12

Li ber derî

Rohat
Jêhat

- R: Rojbaş, Jêhat.
J: Rojbaş, Rohat
Tu çawa yî? Baş î?
R: Berxwedar bî. Ez baş im.
Tu çawa yî?
J: Gelek spas. Ez jî baş im.
R: Ev camêr kî ye?

J: Ev camêr Zinar e. Zinar xalê min e.
 Xalê min Zinar ji Dêrsimê ye.
 Ew îro mêvanê me ye.
 Xalo ev Rohat e.
 Rohat cîranê me ye.

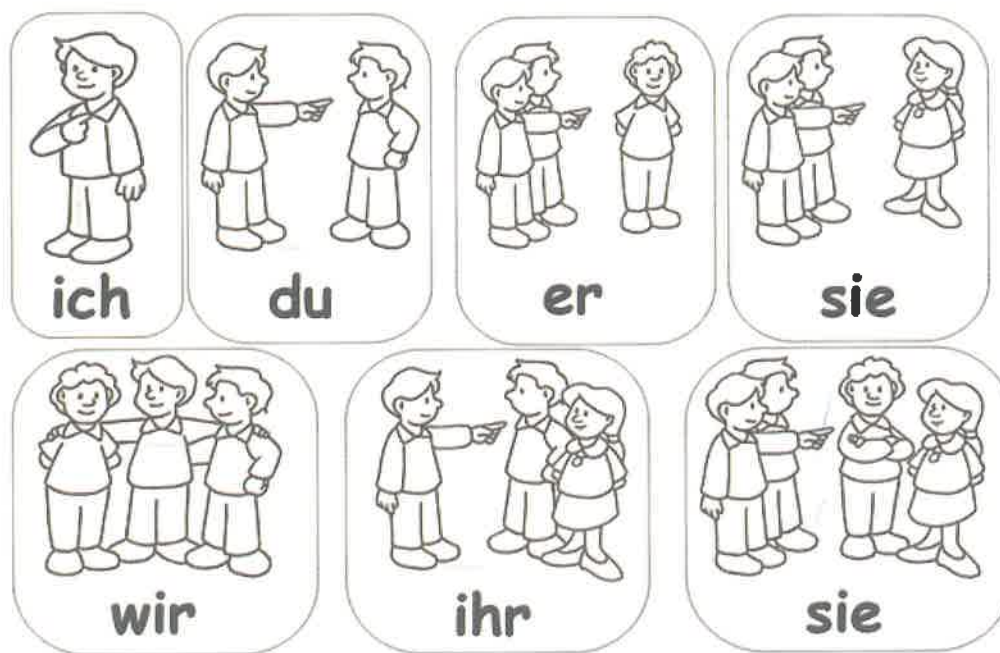
R: Merheba ji te ra Zinar.

Z: Merheba, ser çavan.

Çekuyên heyî

Die Wörter

li ber	vor
derî (n)	die Tür
çawa	wie
Çawa yî?	Wie geht es dir?
berxwedar bî	danke
gelek	ehr ,viel
spas (m)	der Dank, danke
ev	dieser
camêr (n)	der Herr
kî	wer
Ji Dêrsimê	aus Dêrsim
Îro	heute
mamoste (n)	der Lehrer
mamosta (m)	die Lehrerin
mêvan (n,m)	der Nachbar, die Nachbarin
xal ,xalo(n)	der Onkel
xalê min	mein Onkel
merheba (m)	Hallo, der Gruß
xwende kar (n/m)	Student/in
Ji...ra	für
Ji te ra	für dich
çav (n)	das Auge
ser çavan	über den Augen
bûyîn	sein

2./

Cînavên kesain - die Personalpronomen

14

Di zimanê kurdî de du komên cûre hene. Ji van koman koma yekem û koma duem min.

Koma yekem / Erste Gruppe

Koma duem / Zweite Gruppe

ez	ich	min
tu	du	te
ew	er / sie	wî (n), wê (m)
em	wir	me
hûn	ihr	we
ew	sie	wan

Koma yekem / Erste Gruppe

ez	ich
tu	du
ew	er / sie / es
em	wir
hûn	ihr
ew	sie

Ez dixebitim	Ich arbeite
Tu dixebitî	Du arbeitest
Ew dixebite	Er,sie,es arbeitet
Em dixebitin	Wir arbeiten
Hûn dixebitin	Ihr arbeitet
Ew dixebitin	Sie arbeiten

baş / gut

ez baş-im - Ich bin gut	ez 12 salî-me - Ich bin 12 Jahre alt
tu baş-î	tu 12 salî-yî
ew baş-e	ew 12 salî-ye
em baş-in	em 12 salî-ne
hûn baş-in	hûn 12 salî-ne
ew baş-in	ew 12 salî-ne

Ez xwendekar im.	Ich bin Student.
Tu xwendekar î.	Du bist Student.
Ew xwendekar e.	Er/ Sie ist Student / in.
Em xwendekar in.	Wir sind Studenten.
Hûn xwendekar in.	Ihr seid Studenten.
Ew xwendekar in.	Sie sind Studenten.

Ez mamoste me.	Ich bin Lehrer.
Tu mamoste yî.	Du bist Lehrer.
Ew mamoste ye.	Er ist Lehrer.
Em mamoste ne.	Wir sind Lehrer.
Hûn mamoste ne.	Ihr seid Lehrer.
Ew mamoste ne.	Sie sind Lehrer.

Li solxanê

Dîjle û Kînemê bi hevra hevalin. Dema kû ew tîen bahev, bi hevra tirkî diwaxivin. Herdû jî diçin pola çarem û li Wiannê dijin.

Lê belê dibistana wan û malên wan ji hevdû gelekî dûren. Dîjle dixweze bo xwe cûtek sol bikire. Bo vê yekê roja şemîyê Dîjlê û dêya xwe diçin solxanekê.

16

Kînem û dêya wê Perîhan jî li solxanê bûn. Kînem û Dîjle bi hevra li salan mêze dîkin. Dîjle wiha got: “Bu ayakabı çok güzel.” Kînemê jî wiha got: “Belê, va cûta solan zhafe baş e. Dîjle jê famnekir û carikdin pirsî. Sen ne söyledin?”

Dîjle:	Tu piştî nivro çî dikî Kînem?
Kînem:	Ez diçim dersa zimanê kurdî.
Dîjle:	Dersa zimanê tirkî?
Kînem:	Na, na! Dersa zimanê kurdî.
Dîjle:	Zimanê kurdî?
	Ew çî ye Kînem?
	Hûn çî dîkin?
Kînem.	Em dixweynin,
	dinivîsin,
	distrên û
	dilîyzin.
	Tu jî çima nayêyî Dîjle?
Dîjle:	Ez ? Ez nû dibihîzim.
	Ders xweş e?
	Mamoste çawa ye?
Kînem:	Ders xweş e û mamoste jî baş e.
	Tu jî ware dersa zimanê kurdî.
Dîjle:	Baş e . Ez ê bi dêya xwe ra biawaxivim.

Çekuyên heyî**Die Wörter**

nîvro (m)	der Mittag
piştî nîvro	der Nachmittag
êdî	schon
em dixweynin	wir lesen
em dinivîsin	wir schreiben
çima	warum
ew nayê	er kommt nicht
nû	neu
ew dibihîse	er hört
xweş	gut
ew nizane	er weiß nicht
em distrên	wir singen
em dilîyzin	wir spielen
ez diçim	ich gehe
Hûn çi dikin?	Was machen sie?
ez dibihîzêm	ich höre

Koma duem / Zweite Gruppe

Bo koma duem du nimûne bes in. Ji ber ku di dema bûhrîya berdewam de bi der û dor li ser vê babeta tê sîkinandin.

17

mîn pîrskir	Ich fragte
te pîrskir	Du fragtest
wî (n), wê (m) pîrskir	Er, sie, es fragte
me pîrskir	Wir fragten
we pîrskir	Ihr fragt
wan pîrskir	Sie fragten

gotin- sagen

mîn got	Ich sagte
te got	Du sagtest
wî / wê got	Er, sie, es sagte
me got	Wir sagten
we got	Ihr sagtet
wan got	Sie sagten

Li solxanê

Dîjle û Kînemê bi hevra hevalin. Dema kû ew ..tên bahev, bi hevra tirkî diwaxivin. Herdû jî diçin pola çarem û li Wiannê dijin.

Lê belê dibistana wan û malên wan jî hevdû gelekî dûren. Dîjle dixweze bo xwe cûtek sol bikire. Bo vê yekê roja şemîyê Dîjlê û dêya xwe diçin solxanekê.

Kînem û dêya Perihan jî li solxanê bûn. Kînem û Dîjle bi hevra li salan mêze dîkin. Dîjle wiha got: "Bu ayakabi çok güzel." "Kînemê jî wiha got: "Belê, va cûta solan zhafe baş e. Dîjle jê famnekir û carikdin pirsî. Sen ne söyledin?"

Dîjle:	 piştî nîvro çi dikî Kînem?
Kînem:	 diçim dîsa zimanê kurdî.
Dîjle:	Dîsa zimanê tirkî?
Kînem:	Na,na! Dîsa zimanê kurdî.
Dîjle:	Zimanê kurdî?
	 çi ye Kînem?
	 çi dîkin?
Kînem.	 dixweynin,
	dînivîsin,
	dîstrên û
	dîlîyzin.
	Tu jî çima nayêyî Dîjle?
Dîjle:	Ez ? Ez nû dîbihîzim.
	Dîsa xweş e?
	Mamoste çawa ye?
Kînem:	Dîsa xweş e û mamoste jî baş e.
	Tu jî ware dîsa zimanê kurdî.
Dîjle:	Baş e ê bi dîya xwe ra biawivim.

Van cînavên kesên li cîyên vala rast binivîse!

Ez		Ez	
Ew		Tu	
Wê		Ew	
Wan		Em	
Ew		Hûn	
		Ew	

3./

nêrîn / männliche

mêyîn / weibliche

Zimanê kurdî de " nêrî „piranî bi ê xwe nîşan dide .Mê jî xwe bi a nîşan dide.Lê belê ba piranîyan de ên xwe nîşan dide.

r(ê)nîmêr / männliche (der)

r(m)yîjin/ weibliche (die)

nêr / männlich

cîranê min	mein Nachbar
cîranê te	dein Nachbar
cîranê wî/wê	sein / ihr Nachbar
cîranê me	unser Nachbar
cîranê we	euer Nachbar
cîranê wan	ihr Nachbar

bavê min	mein Vater
bavê te	dein Vater
bavê wî/wê	sein/ihr Vater
bavê me	unser Vater
bavê we	euer Vater
bavê wan	ihr Vater

mê / weiblich

cîrana min	meine Nachbarin
cîrana te	deine Nachbarin
cîrana wî/wê	seine / ihre Nachbarin
cîrana me	unsere Nachbarin
cîrana we	eure Nachbarin
cîrana wan	ihre Nachbarin

mala min	meine Wohnung
mala te	deine Wohnung
mala wî/wê	seine/ihre Wohnung
mala me	unsere Wohnung
mala we	eure Wohnung
mala wan	ihre Wohnung

20

Bi tiştên zêde / Im Plural

hevalên min	meine Freunde	meine Freundinnen
hevalên te	deine Freunde	deine Freundinnen
hevalên wî /wê	seine / ihre Freunde	seine / ihre Freundinnen
hevalên me	unsere Freunde	unsere Freundinnen
hevalên we	eure Freunde	eure Freundinnen
hevalên wan	ihre Freunde	ihre Freundinnen

Li van cîyên vala rast binivîse!**nêr / männlich**

cîranê min	mein Nachbar
	dein Nachbar
	sein / ihr Nachbar
	unser Nachbar
	euer Nachbar
	ihr Nachbar

nêr / männlich

cîranê min	mein Nachbar
cîranê te	
cîranê wî/wê	
cîranê me	
cîranê we	
cîranê wan	

Mala min	meine Wohnung
	deine Wohnung
	seine/ihre Wohnung
	unsere Wohnung
	eure Wohnung
	ihre Wohnung

Bavê min	mein Vater
	dein Vater
	sein/ihr Vater
	unser Vater
	euer Vater
	ihr Vater

Bi tiştên zêde – Im PluralLi van cîyên vala rast binivîse!

hevalên min	meine Freunde
hevalên te	
hevalên wî /wê	
hevalên me	
hevalên we	
hevalên wan	

hevalên min	meine Freunde
	deine Freunde
	seine / ihre Freunde
	unsere Freunde
	eure Freunde
	ihe Freunde

4./

Pêşdeçek / Präposition

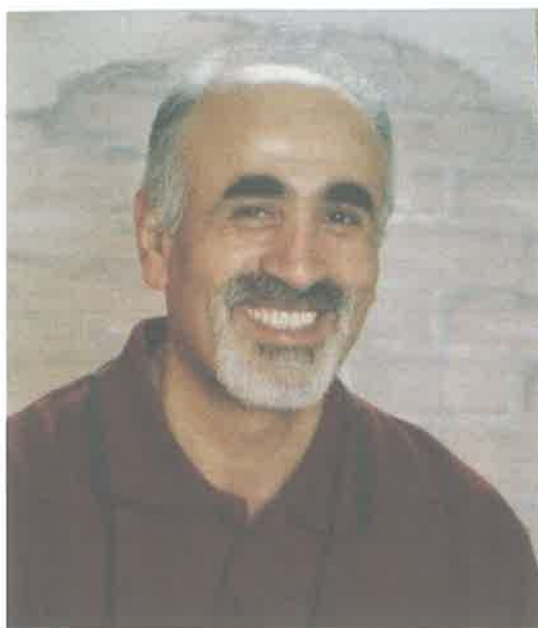
Di zimanê kurdî de pêşdeçek tim li pêşîya çekûan tê dîtin. Ji van pêşdeçekan(li,di,ji,bi,bê) ne.

22

li	in,auf
di	in
ji	von,aus
bi	mit,auf
bê	ohne,los

nav	in
hundir	innen
cem	neben
ba	bei
bin	unten
dor	um
jor	oben
jêr	unten
navber	zwischen
pêş	vorne
kêlek	neben
tenişt	neben

li ser	ji Hesen
li cem	ji min
li bin	ji jor
li pêş	ji jêr
li gund	ji malê
li Dêrsimê	ji Dêrsimê
li qûrsê	
li mal	
li dor	bi min ra
li ba	bi Rohat va
	bi ziman
	bi pirtûk
di bêrîk de	bi kurdî
di mala wê de	
di nav	
di ciyê xwe de	bê pêûs
	bê pirtûk
	bê jin
	bê mêr
	bê heval

24

Xalê zarokan Cemşîd

Zava ,gelek waxte ku ez nehatime mala te.
Tu dizanî;ez li Amedê girtîxanê de bûm.
Kerema xwe xarziyên min bi min bide naskirin.

Bavê zarokan:

-Ev sitran e.

Sitran deh salî ye.

Dersên wê gelek baş in.

Bi dilxweşî diçe dibistana xwe.

Di dibistanê de dersê zmanê kurdî jî heye.

Sitran bi du zmanan dixweyne. Kurdî û Almanî .

Va jî Azad e. Azad diçe pola yekem û bi dilxweşî diçe dibistana xwe.

Ez ji zarokên xwe zihaf hez dikim.

Birayê min Orhan jî mamosteyê dersa zmanê kurdî ye.

Azad,tim bi Sitranê ra diçe dibistanê.

Ew herdû jî dibistana xwe hez dikan.

Bê dibîstan zarok perwerde nabin.

Bavê min li gund dimîne.

Berçavk li ber çavê min e.

Li ser xoncê pirtûk heye.

Li Dêrsimê dibistan heye.

Ew bi min re hat.

Em bi hevra diçin dibistanê.

Bi min ra ware!

Pênûsa xwe ji Azad digirim.

Rohat ji min pirtûka xwe girt.

Hesen ji Amedê hatîye.

Xalê zarokan Cemşîd

Zava ,gelek waxte ku ez nehatime mala te.

Tu dizanî;ez bi.... Amedê girtîxanê de bûm.

Kerema xwe xarziyên min min ra bide naskirin.

Bavê zarokan:

-Ev sitran e.

Sitran deh salî ye.

Dersên wê gelek baş in.

..... dilxweşî diçe dibistana xwe.

..... dibistanê de dersê zmanê kurdî jî heye.

Sitran du zmanan dixweyne. Kurdî û Almanî .

Va jî Azad e. Azad diçe pola yekem û dilxweşî diçe dibistana xwe.

Ez zarokên xwe zihaf hez dikim.

Birayê min Orhan jî mamosteyê dera zmanê kurdî ye.

Azad,tim Sitranê ra diçe dibistanê.

Ew herdû jî dibistana xwe hez dikin.

..... dibistan zarok perwerde nabin.

Van pêşdeçekan li cîyên vala binivîse!

Di		ji	
Bi		bi	
Bê		li	
bi			

Keçên	mîn	hene.
Birayên	te	hene.
Psîngên	wî	tunin,
Lawên	wê	hene.
Xwişk û bireyên	me	hene.
Du keçên	we	tunin.
Zarokên	wan	nînin.
Birayê	Şîlanê	hene.
Çend zarokê	mamoste	hene?
Du keçên	Jêhat	tunin.
Ez keça	Rohat	nînim.

Gor xwe rêzan binivîse!

1. Du keçên wî tunin.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.
11.
12.
13.
14.
15.
16.

Li van cîyên vala binivîse!

Keçên	min	hene.
Birayên	te	hene.
Psîngên		tunin,
Lawên		hene.
Xwişk û birayên		hene.
Du keçên		tunin.
Zarokên		nînin.
Birayên		hene.
Çend zarokê		hene?
Du keçên		tunin.
Ez keça		nînim.

5./

Nîşanên xalbendiyê - Zeichensetzung

• xalok	— xêzok
, bînok	“ ” dunikok
: zoxalok	? pirsok
; xalbînok	- kurtxêzok
! bangok	hevok / rêz (Ez diçim dibistanê – Ich gehe in die Schule
() kevanok	

Li van cîyên vala binivîse!

..... xalok	 xêzok
..... bînok	 dunikok
..... zoxalok	 pirsok
..... xalbînok	 kurtxêzok
..... bangok	hevok / rêz (..... – Ich gehe in die Schule
..... kevanok	

6./

Tîştên dibistanê - Schulsachen

28

boyaxa avî *m.*

die Wasserfarbe

boyaxa binift *m.*

die Ölfarbe

çente *m.*

die Tasche

ferheng *m.*

das Wörterbuch

hevnivîs *m.*

die Mappe

perawî/defter *m.*

das Heft

pênûs *m.*

der Bleistift

pênûstraş *m.*

der Spitzer

pênûsdank *m.*

das Federpennal

pirtûk *m.*

das Buch

pênûsxibi *m.*

die Füllfeder

pênûsarengî *m.*

der Buntstift

raker *m.*

der Radiergummi

tûr *m.*

der Sack

xêzkişan *m.*

das Lineal

Li van cîyên vala kurdî binivîse!

boyaxa avî <i>m.</i>	die Wasserfarbe
	die Ölfarbe
	die Tasche
	das Wörterbuch
	die Mappe
	das Heft
	der Bleistift
	der Spitzer
	das Federpennal
	das Buch
	die Füllfeder
	der Buntstift
	der Radiergummi
	der Sack
	das Lineal

7./

Pirs / Frage

Di zimanê kurdî de pirs bi gotin tê nirxandin (mit Betonung).

Ez mamoste me ?

Ez mamoste me.

30

Tu xwendekar î ?

Tu xwendekar î.

Ew çi ye ?

Wî çi got ?

Wê spas kir ?

Me çi kir?
Hûn çi dîkin?
Wan sêv xarin ?

Peyvênpirs - die Fragewörter

çi	was	kî	wer
çima	warum	kê	wen/wem
çend	wie viele	ko	wo
çiqas	wieviele	kîjan	welche/ r/s
çer	wie	kengê	wann
bo çi	wofür	li ko	wo

Peyvên pirs / Die Fragewörter**Positife und negative Antworten)**

Tu Rizgar î ?	Ez ne Rizgar im.
Tu mamoste yî ?	Ez ne mamoste me.
Tu pirtûkan bi kurdî dixweynî ?	Ez pirtûkan bi kudî nexwenîm.
Tu wî nasdikî ?	Ez wî nasnakim.Ez wî nenasim.
Tu li dibistanê bi kurdî dipeyvî?	Ez li dibistanê bi kurdî nepeyvîm.
Tu mamoste Hesen dibînî ?	Ez mamoste Hesen nebînim.
Tu kurd î ?	Belê, ez kurdim.
Tu li malê bi kurdî dipeyvî ?	Belê, ez li malê kurdî dipeyvîm.
Tu diçî dibistanê ?	Belê ,ez diçim dibistanê.
Tu hemû tîpan nasdikî ?	Belê,ez hemû tîpan nasdikim.
Tu li dibistanê yî ?	Belê,ez li dibistanê me.
Tu min nasdikî?	Belê,ez te nasdikim.
Tu bavê min nasdikî ?	Ez bavê te nasnakim.
	Belê,ez bavê te nasdikim.
Tu bi xûşka xwe ra dilîzî ?	Ez bi xûşka xwe ra nelîzim.
	Belê,ez bi xûşka xwe ra dilîzim.
Tu mamoste Şîlan î ?	Ez ne mamosta Şîlan im.
	Belê,ez mamosta Şîlan im.

Ew çend salî ye?	Ew deh salî ye.
Navên wan çi ne ?	Navên wan Elîf û Dîlan e.
Tu Alman î ?	Belê, ez Alman in.
Zarokên te hene ?	Zarokên min tunin
Tu ji kîjan bajar î ?	Ez ji bajarê Amedê me.
Ew zarokê te ye ?	Nah,ew nezarokê min e . / Nah,ew zarokê min nine.
Navê wî çi ye ?	Navê wî Adar e.
Rizgar bijin e ?	Belê Rizgar bijin e.
Şîlan bimêr e ?	Nah,Şîlan bêmêr e.
Tu Kurd î ?	Belê, ez kurdim.
Dîya te baş e ?	Dîya min nexweş e.
Xûşka te manoste ye ?	Nah,bavê min mamoste ye.

Bo çî li te digerin ?	Warum suchen sie dich ?
Tu çawa yî ?	Wie geht es dir ?
Tu çend salî yî ?	Wie alt bist du ?
Em kengê hevdu bibînin?	Wann treffen wir uns?
Kîjan pêûsê em dikirin?	Welchen Stift kaufen wir?
Berçavka min li ko ye ?	Wo ist meine Brille?
Çend hevalên te hene?	Wieviele Freunde hast du ?
Ew çî karî dike?	Was macht er/sie von Beruf?
Tu doxtor î ?	Bist du Arzt ?
Hûn çî karî dikin ?	Was sind Sie von Beruf ?
Ew çî dike?	Was macht sie?
Ew çend salî ye ?	Wie alt ist sie?

Li van cîyên vala binivîse!

Navên wan çî ?	
Ew çend salî?	
Tu Alman ...?	
Zarokên te hene ?	
Tu ji kîjan bajar ?	
Ew zarokê te ?	
Navê wî çî ye ?	
Rizgar bijin ?	
Şîlan bimêr ?	
Tu Kurd ?	
Dîya te baş ?	
Xûşka te manoste ?	

Li van ciyên wala kurdi binivise!

Tu ji ko yî ?	Woher kommst du?
	Warum suchen sie dich ?
	Wie geht es dir ?
	Wie alt bist du ?
	Wann treffen wir uns?
	Welchen Stift kaufen wir?
	Wo ist meine Brille?
	Wieviele Freunde hast du ?
	Was macht er/sie von Beruf?
	Bist du Arzt ?
	Was sind Sie von Beruf ?
	Was macht sie?
	Wie alt ist sie?

Li Sûkê

Ez cara yekem diçim sûkê . Min tirimpêla xwe ji sûkê dûr park kir. Sûk gelekî mezin e. Li sûkê hezaran mirov tiştinan dikirin û difiroşin. Gelek ji wan zimanekî din dipeyîvin. Li sûkê Kurd jî hene û navbera xwe de kurdî dipeyîvin. Ziman li sûkê mîna baxçeyê gulên e. Ez jî kurdî peyvandinê hez dikim û bi wan ra almanî, kurdî û tirkî dipeyîvîm.

Firoşvanê Kurd bi kurdî wiha gazî kir : "Varin varin sêvên erzan ba min hene." Ez çûm cem wî û min jî henikê xwe li wî kir. Gelo çima sêvên erzan ba te hene û tû ji kîjan bajarî hatî?

Firoşvanê Kurd wiha got: "Xalo ez kurdê Yozqatê me û sêvên ba min zihaf başin. Min wiha got: "Sê kilo sêvê zer û sor, du kilo pîvaz û yek kilo lobîyan bide min." Min perê wî dayê . Fiştra ez li nîskê zer û gizêran gerîyam. Min ew jî kiriyan û çûm ciyê kincan. Min li vir jî bo xwe lepik û gore kirîyan.

Lê belê tirimpêla min ji sûkê dûr bû. Bo vê yekê min tiştin xwe bir ba kurdê Yozqatê danî û ez çûm min tirimpêla xwe anî. Piştra min xatirê xwe ji kurdê Yozqatê xiwast û çûm mala xwe.

8./

Zewze / Gemüse

gizêr (m)	die Karotte
sîr (m)	der Knoblauch
pîvaz (m)	die Zwiebel
xiyar (n)	die Gurke
îsor (m)	die Paprika
kartol (m)	die Kartoffel
balcanê sor (m)	die Tomate
balîcan (m)	die Melanzani
lobî (m)	die Fisolen
Nîsk (n)	die Linsen
Bamye (m)	die Okra
Nok (m)	die Kichererbse

Fêkî / Obst

hermî (m)
zebeş(m)
hêjîr (m)
hinar(m)
tirî (n)
sêv (m)
porteqal (m)
qewîn (m)
gûz (m)
biyok (m)
leymûn (m)
tûtfrengî (m)

die Birne
die Wassermelone
die Feige
der Granatapfel
die Trauben
der Apfel
die Orange
die Zuckermelone
die Walnuß
die Quitte
die Zitrone
die Erdbeere

Li van ciyên vala kurdî binivîse!

hermî (m)	die Birne
zebeş(m)	die Wassermelone
	die Feige
	der Granatapfel
	die Trauben
	der Apfel
	die Orange
	die Zuckermelone

Fêkî / Obst

Li van ciyên vala binivîse!

.....(m)	die Birne
zebeş(m)	Die
.....(m)	die Feige
.....(m)	der Granatapfel
tirî (n)	die
.....(m)	der Apfel
porteqal (m)	die
qewîn (m)	die
.....(m)	die Walnuß
.....(m)	die Quitte
leymûn (m)	die
tûtfrengî (m)	die

Kinc / Bekleidung

38

şal(n)

gore (m)

sako (m)

lepik (n)

sol (m)

şalvar(n)

îşlik (n)

berkiras/derpe (n)

kulik(m)

şewqe(m)

kinc/çek (n)

şapik (m)

fayke/faline (m)

mes (n)

die Hose

die Socken

der Mantel

der Handschuhe

der Schuhe

die Kurdische Hose

das Hemd

die Unterhose

die Haube

die Kappe

der Anzug

der Hausschuhe

der Pullover

der Hausschuhe (Männer)

Gelo tu jî carê li sêkê bû yê ? Te çi kirîya û çi dît binivîse!

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____
10. _____

Li cîyên vala kurdî binivîse!

şal (n)

die Hose

die Socken

der Mantel

der Handschuhe

der Schuhe

die Kurdische Hose

das Hemd

die Unterhose

die Haube

die Kappe

der Anzug

Kinc / Bekleidung

Li van cîyên vala binivîse!

şal (n)

gore (m)

..... (m)

..... (n)

sol (m)

şalvar (n)

..... (n)

berkiras/derpe (n)

..... (m)

şewqe (m)

die Hose

die

der Mantel

der Handschuhe

der

die

das Hemd

die

die Haube

die

9./

MALBATA MÎN

Navê min Berfîn e. Ez neh salî me. Di mala me de dê û bavê min û xûşk û birayîn min dijîn.

Du birayîn min û sê xûşkin min hene. Navê birayîn min Rohat û Sîdar e. Rohat çar salî ye. Sîdar yanzdeh salî ye. Navin xûşkin min jî Bêrîvan, Dîlan û Roza ye. Bêrîvan şeş salî ye, Dîlan panzdeh salî ye û Roza jî hijdeh salî ye. Navi diya min Kewê ye û navi bavê min jî Rizgar e.

Çar odên me hene. Oda dê û bavê min, oda herdû birayîn min, oda xûşka min ê mezin Roza û Dîlanê. Oda min û Bêrîvanê jî heye û piçûk e. Kîlar û aşxana me jî hene. Li gundê cîhê mala me gelekî baş e. Ev li jorî gund e.

Li gundê me yek apê min û du metin min jî hene. Bapîr û dapîra min jî ji me nêz rûdinin. Mala wan jî li jorî gunde.

Mala xaltîya min û xalê min ji li jêrê gundê me ne. Li gundê me piranî darên gûzan hene.

Çekuyên heyî

mezin	groß
nav (m)	der Name
sal (m)	das Jahr
gund (n)	das Dorf
hene	es gibt
dê (m)	die Mutter
bav (n)	der Vater
ap (n)	der Onkel(väterlicherseits)
xûşk (m)	die Schwester
bira (n)	der Bruder
piçûk	klein
cîh (n)	der Platz
ode (m)	das Zimmer
kîlar (m)	der Kühlraum
aşxane (m)	die Küche
nêz	nahe
jor	oben
cem	neben
gûz (m)	die Nuss
daregûz (m)	der Walnussbaum
jêr	unten
bapîr (n)	der Großvater
dapîr (m)	die Großmutter
piranî	meistens
nêzîk	nehe
mal (m)	das Haus
kalik (n)	der Großvater
pîrik (m)	der Großmutter
amojin (m)	Frau des Onkels(väterlicherseits)
	die Tante (väterlicherseits)
xal (n)	der Onkel(mütterlicherseits)
mêrmet (n)	Mann der Tante (väterlicherseits)
xalojin (m)	Frau des Onkels (mütterlicherseits)
bûk (m)	die Schwägerin (Frau des Bruders)
zava (n)	der Schwager (Mann der Schwester)
xarzî (n/m)	Neffe/Nichte (Kinder der Schwestern)
birazî (n/m)	Neffe/Nichte (Kinder des Bruders)
kurxal (n)	Cosuin(Sohn des Onkels mütterlicherseits)
xaltî (m)	Tante (die Schwester der Mutter)

malbat/ (m)	die Familie
jin (m)	die Frau
zarok (n)	das Kind
keç (m)	das Mädchen
kur (n)	der Sohn
kal	Alt (Männer)
pîr	alt (Frauen)
mêrxaltî (n)	Mann der Tante (mütterlicherseits)
kurap/pismam (n)	Cousin (sohn des Onkels väterlicherseits)
keçap/dutmam (m)	Cousine (Tochter des Onkels väterlicherseits)
kurmet (n)	Cousin (Sohn der Tante väterlicherseits)
keçmet (m)	Cousine (Tochter der Tante väterlicherseits)
keçxal (m)	Cousine (Tochter des Onkels mütterlicherseits)
keçxaltî (m)	Cosine Tochter der Tante mütterlicherseits)
kurxaltî (n)	Cousin (Sohn der Tante mütterlicherseits)

Merûstanî - Verwandtschaft

Ji alîya bavê <i>Väterliche Seite</i>	Malbata min <i>Meine Familie</i>	Ji alîya dê <i>Mütterliche Seite</i>
bapîr/kalik (n)	bav (n)	bapîr/kalik (n)
dapîr/pîrik (m)	dê (m)	dapîr/pîrik (m)
ap (n)	ez	mêrxaltî (n)
keçap/dutmam (m)	bira	kurxaltî (n)
kurap/pismam (n)	xûşk (m)	keçxaltî (m)
birazî (n/m)	zava (n)	keçxal (m)
bûk (m)	xarzi (n/m)	
mêrmet (n)	birazî (n/m)	
met (m)	bûk	
amojin (m)		
kurmet (n)		
keçmet (m)		

Li van cîyên vala binivîse!

Ji alîya bavê <i>Väterliche Seite</i>	Malbata min <i>Meine Familie</i>	Ji alîya dê <i>Mütterliche Seite</i>
dapîr/pîrik (m)	bav (n)	bapîr/kalik (n)

10./

Dema niha / **Präsens**

45

Di zimanê kurdî de lêker bi banga di dibe bikêrhatî(positiv).
Li pêş lêker ci digire. Lê belê carcaran di navbera lêker da ci digire.

bihîstin / **hören**
ez **dîbihîsim**

çûn / **gehen**
ez **dîçim**

dan / **geben**
ez **dîdim**

rabûn / **aufstehen**
ez **radîbim**

jêkirin / **schneiden**
ez ji **dîkim**

Van lêkeran bi dengê bilind bixwîne!

gotîn	sagen
naskirin	kennen
çûn	gehen
zanîn	wissen
xwendin	lesen
nivîsîn	schreiben
ketin	fallen
bûn	sein
xebitîn	arbeiten
revîn	fliehen

gotin

naskirin

çûn

zanîn

ez dibêj-im	ez nasdik-im	ez diç-im	ez dizan-im
tu dibêj-î	tu nasdik-î	tu diç-î	tu dizan-î
ew dibêj-e	ew nasdik-e	ew diç-e	ew dizan-e
em dibêj-in	em nasdik-in	em diç-in	em dizan-in
hûn dibêj-in	hûn nasdik-in	hûn diç-in	hûn dizan-in
ew dibêj-in	ew nasdik-in	ew diç-in	ew dizan-in

xwendin

nivîsîn

ketin

bûn

ez dixweyn-im	ez dinivîs-îm	ez dikev-im	ez dib-im
tu dixweyn-î	tu dinivîs-î	tu dikev-î	tu dib-î
ew dixweyn-e	ew dinivîs-e	ew dikev-e	ew dib-e
em dixweyn-in	em dinivîs-in	em dikev-in	em dib-in
hûn dixweyn-in	hûn dinivîs-in	hûn dikev-in	hûn dib-in
ew dixweyn-in	ew dinivîs-in	ew dikev-in	ew dib-in

xebitîn

revîn

kirin

rabûn

ez dixebit-im	ez direv-im	ez dik-im	ez radib-im
tu dixebit-î	tu direv-î	tu dik-î	tu radib-î
ew dixebit-e	ew direv-e	ew dik-e	ew radib-e
em dixebit-in	em direv-in	em dik-in	me radib-in
hûn dixebit-in	hûn direv-in	hûn dik-in	hûn radib-in
ew dixebit-in	ew direv-in	ew dik-in	ew radib-in

Ez li mala xwe dixebitm.
Tu ji cîyê xwe radibî.

Em di polê de direvin.
Ew name dinivîse.

Hûn diçin dibîstanê.
Ez mamosteyê xwe nasdikim.

Ez navê xwe dizanim.
Tu navê bavê xwe dibêjî.

Rizgar diçe dibîstanê.

Ez îro li dibîstanê mamosteme.

Hemû pirtûk ji ser xonçê dikevin.

Ez pê nûsa xwe nasdikim.

Ez pirtûka xwe dixweynim.

Rizgar geht in die Schule.

Ich bin heute in der Schule der Lehrer.

Alle Bücher fallen vom Tisch.

Ich kenne meinen Bleistift.

Ich lese mein Buch.

Dema niha da hinek lêkerên bikêrhatî / positiv**Deutsch
Infinitiv
Verb**

hören
sein /werden
herstel len
gehen
geben
sehen
verstehen
denken
verbinden
sagen
zuhören
kommen
lieben,mögen
lassen
schneiden
können
lachen
fallen
machen
spielen
saubermachen
sehen
schreiben
sprechen
fragen
aufstehen
anmalen
fliehen
singen
arbeiten
lesen,studieren
wollen
wissen

**Kurdî
Rader
lêker**

bihîstin
bûn
cîkirin
çûn
dan
dîtin
famkirin
fikirîn
gihandin
gotin
guh dan
hatin
hezkirin
hiştin
jêkirin
karîn
kenîn
ketin
kirin
lîstin
malîn
nêrîn
nivîsîn
peyvîn
pirsîn
rabûn
rengandin
revîn
sitrandin
xebitîn
xwendin
xwestin
zanîn

Dema niha**Präsens**

ez dibihîsim
Ez dibim
ez cîdikim
ez diçim
ez didim
ez dibînim
ez famdikim
ez difikirim
ez digihînim hev
ez dibêjim
ez guh didim
~~ez tîm~~
ez hezdikim
ez dihêlim
ez jêdikim
ez dikarim
ez dikenim
ez dikevîm
ez dikim
ez dilîzim
ez dimalim
ez dinêrîm
ez dinivîsim
ez dipeyvîm
ez dipirsîm
ez radibim
ez direngînim
ez direvîm
ez distrêm
ez dixebitîm
ez dixweynîm
ez dixwazîm
ez dizanîm

Van hevokan rast binevîse!

diçe, dibîstanê, Rizgar	Rizgar.....
mamosteme, îro, dibîstanê, ez, li	
pirtûk, ji, hemû, dikevin, ser, xonç	
Ez, nasdikim, pêûsa, xwe	
pirtûka, dixweynim, xwe, ez	

Li van cîyên vala rast binivîse!

Kurdî rader kiryar / lêker	Dema niha Präsens
bihîstin	ez dibihîsim
bûn	ez dibim
cîkirin	
çûn	
dan	
dîtin	
famkirin	
fikirîn	
gihandin	
gotin	
guh dan	
hatin	
hezkirin	

Dema niha de hinek lêkerên bi neyînî / negatif

Di zimanê kurdî de lêker bi banga “na” dibe neyînî (negatif). Li pêş lêker ci digire. Lê belê carcaran di navbera lêker da ci digire.

Wakû nimûne:

bihîstin /hören
ez nabihîsim

bûn / sein
ez nabim

jêkirin /**schneiden**

ez jênakim

famkirin /**verstehen**

famnakim

gotin

naskirin

çûn

zanîn

ez nabêjim	ez nasnakim	ez naçim	ez nizamim
tu nabêjî	tu nasnakî	tu naçî	tu nizanî
ew nabêje	ew nasnak-e	ew naç-e	ew nizan-e
em nabêj-in	em nasnak-in	em naç-in	em nizan-in
hûn nabêj-in	hûn nasnak-in	hûn naç-in	hûn nizan-in
ew nabêj-in	ew nasnak-in	ew naç-in	ew nizan-in

xwendin

nivîsîn

ketin

bûn

ez naxweyn-im	ez nanivîs-îm	ez nakev-im	ez nab-im
tu naxweyn-î	tu nanivîs-î	tu nakev-î	tu nab-î
ew naxweyn-e	ew nanivîs-e	ew nakev-e	ew nab-e
em naxweyn-in	em nanivîs-in	em nakev-in	em nab-in
hûn naxweyn-in	hûn nanivîs-in	hûn nakev-in	hûn nab-in
ew naxweyn-in	ew nanivîs-in	ew nakev-in	ew nab-in

xebitîn

revîn

kirin

rabûn

ez naxebit-im	ez narev-im	ez nakev-im	ez ranab-im
tu naxebit-î	tu narev-î	tu nakev-î	tu ranab-î
ew naxebit-e	ew narev-e	ew nakev-e	ew ranab-e
em naxebit-in	em narev-in	em nakev-in	em ranab-in
hûn naxebit-in	hûn narev-in	hûn nakev-in	hûn ranab-in
ew naxebit-in	ew narev-in	ew nakev-in	ew ranab-in

Van hevokan rast binivîse!Ez diçim mala xwe.

Rizgar diçe dibîstanê.

Xalê Hesên pirtûka xwe dixwî.....

Mamoste li dibîstanê dixê.....

Ez mala xwe nas

Birayê min dire.....

Rizgar naçe dibîstanê.

Ez îro li dibîstanê ne mamoste me.

Hemû pirtûk ji ser xonçê nakevin.

Ez pêûsa xwe nasnakim.

Ez pirtûka xwe naxweynim.

Rizgar geht nicht in die Schule.

Ich bin heute in der Schule nicht der Lehrer.

Alle Bücher fallen nicht vom Tisch.

Ich kenne meinen Bleistift nicht.

Ich lese mein Buch nicht.

Hinek lêkerên bi neyîn / negatif

Deutsch Infinitiv Verb	Kurdî Rader lêker	Dema niha Präsens
hören	bihîstin	ez nabihîsim
sein / werden	bûn	ez nabim
herstellen	cîkirin	ez çînakim
gehen	çûn	ez naçim
geben	dan	ez nadim
sehen	dîtin	ez nabînim
verstehen	famkirin	ez famnakim
denken	fikirîn	ez nafîkirim
verbinden	gîhandin	ez nagihînimhev
sagen	gotin	ez nabêjim
zuhören	guh dan	ez guh nadim
kommen	hatin	ez nayêim
lieben, mögen	hezkirin	ez heznakim
lassen	hiştin	ez nahêlim
schneiden	jêkirin	ez jênakim
können	karîn	ez nikanim
lachen	kenîn	ez nakenim
fallen	ketin	ez nakevim
machen	kirin	ez nakim
spielen	lîstin	ez nalîzim
saubermachen	malîn	ez namalim
sehen	nêrîn	ez nanêrîm
schreiben	nivîsîn	ez nanivîsim
sprechen	peyvîn	ez napeyvîm
fragen	pirsîn	ez naipirsim
aufstehen	rabûn	ez ranabim
anmalen	rengandin	ez narengînim
fliehen	revîn	ez narevim
singen	sitrandin	ez nastrêim
arbeiten	xebitîn	ez naxebitim
lesen, studieren	xwendin	ze naxweynim
wollen	xwastin	ez naxwazim
wissen	zanîn	ez nizanim

Van hevokan bi kurdî neyînî binivîse!

Rizgar naçe dibîstanê.	Rizgar geht nicht in die Schule.
.....	Ich bin heute in der Schule nicht der Lehrer.
.....	Alle Bücher fallen nicht vom Tisch.
.....	Ich kenne meinen Bleistift nicht.
.....	Ich lese mein Buch nicht.

Li van cîyên vala rast binivîse!

Rizgar naçe dibîstanê.	geht nicht, Rizgar, in die Schule
Ez îro li dibîstanê ne mamoste me.	Heute, Ich bin, der Lehrer, in der Schule nicht
Hemû pirtûk ji ser xonçê nakevin.	Bücher, Alle, fallen, nicht vom Tisch
Ez pêûsa xwe nasnakim.	meinen, Ich kenne, Bleistift, nicht
Ez pirtûka xwe naxweynim.	Buch, Ich lese, mein, nicht

Li van cîyên vala binivîse!

Ez pirtûka xwe naxweynim.

Ez pênûsa xwe nas...kim.

Hemû pirtûk ji ser xonçêkevin.

Ez îro li dibîstanêmamosteme.

Rizgar çê dibîstanê.

Li van cîyên vala bi neyînî binivîse!

Kurdî rader lêker	Dema niha Präsens
bihîstin	Ez nabîsim
bûn	Ez nabim
cîkirin	
çûn	
dan	
ditin	
famkirin	
fikirîn	
gihandin	

Bûka berfê

Helîn û Arjîn xuşk û birayin hevin. Roja şemî çûne mala Dîlanê. Dîlan ji pola Arjîn ne. Birayê Dîlan jî heye û ew heft salî ye. Navê wî jî Dilşad e. Li derva berf dibare û sar e.

Arjîn :

54

— Warin em lîstika “deranîn” bileyzîn. Ez dibim tişteke hûn jî lê derînin . Dilşad şah bû û xwa li cîhda hilkûta . Dîlan û Helîn jî şah bûn û belê gotin.

Arjîn:

— Gildir mildir serê min mîna deq.

Laşê min mîna luq.

Cavên min mîna xijîleg.

Pozê min mîna gizêr.

Li çepê min halvêk û bêr.

Bizanin ez niha çime?

Helîn :

— Tu jina bî yê.

Te zêde xariye û bûhî luq.

Tukes ba te tûne û tu bî xwe paqîşîyê dikî.

Arjîn:

— Na na ,neraste.

Dîlan:

— A a a a ... belê belê ... ez dizanim.

Tu bûka berfê yî.

Arjîn:

— Belê te rast zanî.

Niha dora te ye.

Gelo tu dibî çî?

Dilşad:

— Xwa cida hilkûta.

Em biçin li bêxçe bûka berfê çêkin.

Dayê dayê, xijîleg û gizêr bide min.

Arjîn:

— Halvêk û bêr jî hewca ye.

Dîya Dilşad:

— Baş e biçin. Lê belê cilên xwe yê germî lixwa bikin. Xwa zide şil nekin.

Ez niha hemû tiştan (xijîleg ,gizêr ,halvêk û bêr) didim we .

Hemû bi hevra çûn bêxçe. Arjîn, bi destan yek goga berfê çê kir û di nav berfê de gildir kir. Goga berfê tim gevre bû. Arjîn jî nekanîya ku goga berfê gildir bike. Helîn û Dîlanê jî xwa gîhandin alîkarîya Arjîn. Bi hevra goga berfê gildir kirin.

Arjîn:

— Va goga gevre bo laşê bûka berfê . Carik din bi destan goga berfê çê kir û di nav berfê de gildir kir. Va goga piçûk jî serê bûka berfê. Bi hevra goga piçûk hildan li ser goga gevre.

Dilşad:

— Min bi xwa ra xijîleg û gizêr anîye. Lê belê dîya min hegal û kum jî daha min.

Dîlan:

— Dîya min dizane ku bûka berfê bê hegal û kum nabe. Bi hevra bûka berfê xemilandin .

Dilşad:

— Bijî Bûka berfê! Ez te hez dikim.

11./

Hikûm / Imperativ

Di zimanê kurdî de hikûm kirin bi „e û in” çêdibe. Ango bo yek kes(e) û bo piranî jî (in) çêdibe.

positiv:	negiert:
ware	neyê
warin	neyên
bizane	nezane
bizanin	nezanin
bikeve	nekeve
bikevin	nekevin
bikene	nekene
bikenin	nekenin
çêbike	çêneke
çêbikin	çênekin
biçe	neçe
biçin	neçin
bistrê	nesitre
bistrên	nesitrê

Li van cîyên vala binivîse!

Nimûne:

Bireve!	Lauf weg!
Bifikere !	Denke nach!
Ji min nepirse!	Frage mich nicht!
Nekenin!	Lacht nicht!
Dengê xwe neke!	Sag nichts!
Ji mamosteyê xwe ra bibêje!	Sage es deinem Lehrer!
Ji Rohat bipirse!	Frage Rohat!
Bihêle, ez ji xwe ra karê xwe bikim!	Lass mich in Ruhe meine Arbeit machen.
Here!	Geh!
Ware!	Komm!
Zu here mala xwe !	Geh schnell nach Hause!
Binivîsin!	Schreibt!
Nekenin!	Lacht nicht!
Hêrs nebe!	Ärger dich nicht!
Di dersê de nelîzin!	Spieltim Unterricht nicht!
Qelemê bide min!	Gib mir den Stift!
Wiha neke!	Macht das nicht so!
Rabe!	Steh auf!
Bi Almanî bêjin!	Sagt es auf Deutsch!
Bi kurdî bêjin!	Sag es auf Kurdisch!
Bi pênuşa sor binivîse!	Schreibt mit rotem Stift!
Bi dengê bilind bixweyne!	Lies laut!
Biçe dibistanê!	Geh in die Schule!

Hinek lêkerên bi ferman dayî – Imperativ**(bikêrhatî/positiv)**

Deutsch Infinitiv Verb	Kurdî rader lêker	Ferman dayî bikêrhatî / pozîtîf Imperativ-positiv
hören	bihîstin	bibîse - bibîsin
sein /werden	bûn	bibe - biben
herstellen	cîkirin	cîke - cîkin
gehen	çûn	biçe - biçin
geben	dan	bide - bidin
sehen	dîtin	bibîne - bibînin
verstehen	famkirin	fambike - fambikin
denken	fikirîn	bifikire - bifikirin
verbinden	gihandin	bigîne - bigînin
sagen	gotin	bêje - bêjen
zuhören	guh dan	gûbide - gubidin
lieben,mögen	hezkirin	hezbike - hezbikin
lassen	hiştin	bihêle- bihêlin
schneiden	jêkirin	jêke - jêkin
lachen	kenîn	bikene - bikenin
fallen	ketin	bikewe - bikevin
machen	kirin	bike - bikin
spielen	lîstin	bilîze - bilîzin
saubermachen	malîn	bimale - bimalin
sehen	nêrîn	binêre - binêrin
schreiben	niûsîn	biniûsîne - biniûsînin
sprechen	peyvîn	bipeyve - bipeyvin
fragen	pirsîn	bipirse - bipirsin
aufstehen	rabûn	rabe - rabin
anmalen	rengandin	birengîne - birengînin
fliehen	revîn	bireve - birevin
singen	strandin	bisitre - bisitrinin
arbeiten	xebitîn	bixebite - bixebitin
lesen,studieren	xwendin	bixwîne - bixwînin
wollen	xwestin	bixweze - bixwezînin
wissen	zanîn	bizane - bizanin

Hinek lêkerên bi ferman dayî - Imperativ**(bikêrhatî / negatîf)**

Deutsch Infinitiv Verb	Kurdi rader lêker	Ferman dayî – neyînî / negatîf Imperativ –negatîf
hören	bihîstin	nebîse - nebîsin
sein /werden	bûn	nebe - nebin
herstellen	cîkirin	cîneke - cînekin
gehen	çûn	neçe - neçin
geben	dan	nede - nedin
sehen	dîtin	nebîne - nebînin
verstehen	famkirin	famneke - famnekin
denken	fikirîn	nefikire - nefikirin
verbinden	gihandin	negîne - negînin
sagen	gotin	nebêje - nebêjen
zuhören	guh dan	gûnêdê - gunedin
lieben,mögen	hezkirin	hezneke - heznekin
lassen	hiştin	nehêle - nehêlin
schneiden	jêkirin	jêneke - jênekin
lachen	kenîn	nekene - nekenin
fallen	ketin	nekeve - nekevin
machen	kirin	neke - nekin
spielen	lîstin	nelîze - nelîzin
saubermachen	malîn	nemale - nemalin
sehen	nêrîn	nenêre - nenêrin
schreiben	niwîsîn	neniwsîne - neniwsînin
sprechen	peyvîn	nepeyve - nepeyvin
fragen	pirsîn	nepirse - nepirsîn
aufstehen	rabûn	ranebe - ranebin
anmalen	rengandin	nerengîne - nerengînin
fliehen	revîn	nereve - nerevin
singen	strandin	nesitre - nesitrîn
arbeiten	xebitîn	nexebite - nexebitin
lesen,studieren	xwendin	nexiwîne - nexwînin
wollen	xwestin	nexweze - nexwezîn
wissen	zanîn	nezane - nezanîn

Li van cîyên vala binivîse!

Kurdî rader kiryar / lêker	Ferman dayî bikêrhatî / pozîtîf Imperativ-positiv
bihîstin	bibîse - bibîsin
bûn	bibe - biben
cîkirin	cîke - cîkin
	biçe - biçin
	bide - bidin
	bibîne - bibînin
	fambike - fambikin
	bifikire - bifikirin
	bigîne - bigînin
	bêje - bêjen
	gubide - gubidin
	hezbike - hezbikin
	bihêle- bihêlin

Biçe dibistanê !

.....

Bi kurdî bêjin!

.....

Bi pênuşa sor binivîse!

.....

Rabe!

.....

Ji Rohat bipirse!

.....

Here!

.....

Li cîyên vala kurdî binivîse!

Bireve!	Lauf weg!
	Denke nach!
	Frage mich nicht!
	Lacht nicht!
	Sag nichts!
	Sage es deinem Lehrer!
	Frage Rohat!
	Lass mich in Ruhe meine Arbeit machen.
	Geh!
	Komm!
	Geh schnell nach Hause!
	Schreibt!
	Lacht nicht!

Li cîyên vala almanî binivîsîne!

Bireve!	Laufweg!
Bifikere !	
Ji min nepirse!	
Nekenin!	
Dengê xwe neke!	
Ji mamosteyê xwe ra bibêje!	
Ji Rohat bipirse!	
Bihêle, ez ji xwe ra karê xwe bikim!	
Here!	
Ware!	
Zu here mala xwe !	
Binivîsin!	
Nekenin!	

Li van cîyên vala binivîse!

Kurdî rader lêker	Ferman dayî – bikêrhatî / pozîtîf Imperativ-positiv	Ferman dayî – neyînî /negatîf Imperativ - negatîf
bihîstin	bibîse - bibîsin	nebîse - nebîsin
bûn	bibe - biben	nebe - nebin
cîkirin		
çûn		
dan		
dîtin		
famkirin		
fikirîn		
gihandin		
gotin		

12./

Hêjmar: ji 0 heya sîh - Die Zahlen von 0 bis 30

62

0 - sifir	1 - yek	2 - du	3 - sê	4 - çar	5 - pênc	6 - şeş
7 - heft	8 - heşt	9 - neh	10 - deh	11 - yanzdeh	12 - diwanzdeh	
13 - sêzdeh	14 - çardeh	15 - panzdeh	16 - şanzdeh	17 - hivdeh	18 - hijdeh	
19 - nozdeh	20 - bîst	21 - bîstûyek	22 - bîstûdu	23 - bîstûsê	24 - bîstûçar	
25 - bîstûpênc	26 - bîstûşeş	27 - bîstûheft	28 - bîstûheşt	29 - bîstûneh	30 - sîh	

Li van cîyên vala binivîsîn !

0 sifir	10 deh	20 bîst	30 sîh	40 çil	50 pênce	60 şêşt	70 heftê	80 heştê	90 nod
1 yek	yanzdeh	bîstûyek	sîhûyek	çilûyek	pênceûyek	şêştûyek	heftêûyek	heştêûyek	nodûyek
2 du	diwanzdeh	bîstûdu	sîhûdu	çilûdu	pênceûdu	şêştûdu	heftêûdu	heştêûdu	nodûdu
3 sê	sêzdeh	bîstûsê		çilûsê	pênceûsê	şêştûsê	heftêûsê	heştêûsê	
4 çar	çar deh			çilûçar	pênceûçar		heftêûçar	heştêûçar	
5 pênc	panzdeh			çilûpênc			heftêûpênc		
6 şeş	şanzdeh			çilûşeş			heftêûşeş		
7 heft	hivdeh						heftêûheft		
8 heşt	hijdeh						heftêûheşt		
9 neh	nozdeh						heftêûneh		

10 deh, 20 bîst, 30 sîh, 40 çil, 50 pênce, 60 şêst, 70 heftê, 80 heştê, 90 nod,

100 sed, 200 dused, 300 sêsed, 400 çarsed, 500 pêncsed, 600 şeşsed, 700 heftsed,

800 heştсед, 900 nehсед, 1000 hezar

Matematîk

berhevkirin

derxistin

car kirin

parîn kirin / parva kirin

pitir (+)

kêmek (-)

parek/parva (:)

yeksen /wakuhev (=)

caran (x, .)

ji duyan yek 1 / 2

ji çaran yek 1 / 4

destde

bermayî m.

rûpel m.

hêjmar m.

cexiz m

rex m

beş m

tewere m

bersîv m

sipatî m

einsammeln

herausnehmen

multiplizieren

teilen

das Plus /und (+)

minus / weniger (-)

geteilt durch / durch (:)

gleich (=)

mal (x, .)

ein Halb 1 / 2

ein Viertel 1 / 4

weiter

der Rest

die Seite

die Zahl

der Kreis

die Richtung

das Kapitel

der Achse

die Antwort

die Übung

Li van cîyên vala navan kudi û almanî binivîse!

pitir	(+)	das Plus /und	(+)
.....	(-)		(-)
.....	(:)		(:)
.....	(=)		(=)
.....	(x, .)		(x, .)
.....	1 / 2		1 / 2
.....	1 / 4		1 / 4

Li van cîyên vala binivîse !

0 sifîr	10 deh	20 bîst	30 sîh	40 çîl	50 pênc	60 şêst	70 heftê	80 heştê	90 nod
1 yek									
2 du									
3 sê									
4 çar									
5 pênc									
6 şêş									
7 heft									
8 heşt									
9 neh									

64

100 200 300 400 500 600 700

sed dused

800 900 1000 2000 3000 4000

.....

5000 6000 7000 8000 9000

.....

Li van cîyên vala binivîse!

berhevkirin	einsammeln
	herausnehmen
car kirin	multiplizieren
	teilen
(+)	das Plus /und (+)
(-)	minus / weniger (-)
(:)	geteilt durch / durch (:)
(=)	gleich (=)
(x, .)	mal (x, .)
1 / 2	ein Halb 1 / 2
1 / 4	ein Viertel 1 / 4
	weiter
m.	der Rest
m.	die Seite
m.	die Zahl
m.	der Kreis
m.	die Richtung
m.	das Kapitel
m.	der Achse
m.	die Antwort
m.	die Übung

Van hêjmaran dengêkî bilind bixwîne!

10 deh, 20 bîst, 30 sîh, 40 çil, 50 pênce, 60 şêst, 70 heftê, 80 heştê, 90 nod,

100 sed, 200 dused, 300 sêsed, 400 çarsed, 500 pêncsed, 600 şeşsed, 700 heftsed,

800 heştсед, 900 nehсед, 1000 hezar

Li van cîyên vala kurdî û almanî binivîse!

berhevkirin		einsammeln	
.....		herausnehmen	
.....		multiplizieren	
parîn kirin / parva kirin			
pitir	(+)	das Plus /und	(+)
kêmek	(-)	minus / weniger	(-)
parek/parva	(:)		(:)
.....	(=)	gleich	(=)
caran	(x, .)	mal	(x, .)
ji duyan yek	1 / 2		1 / 2
.....		ein Viertel	1 / 4
.....		weiter	
bermayî m.		der	
..... m.		die Seite	
hêjmar m.		die Zahl	

13./

Rojên heftê / die Wochentage

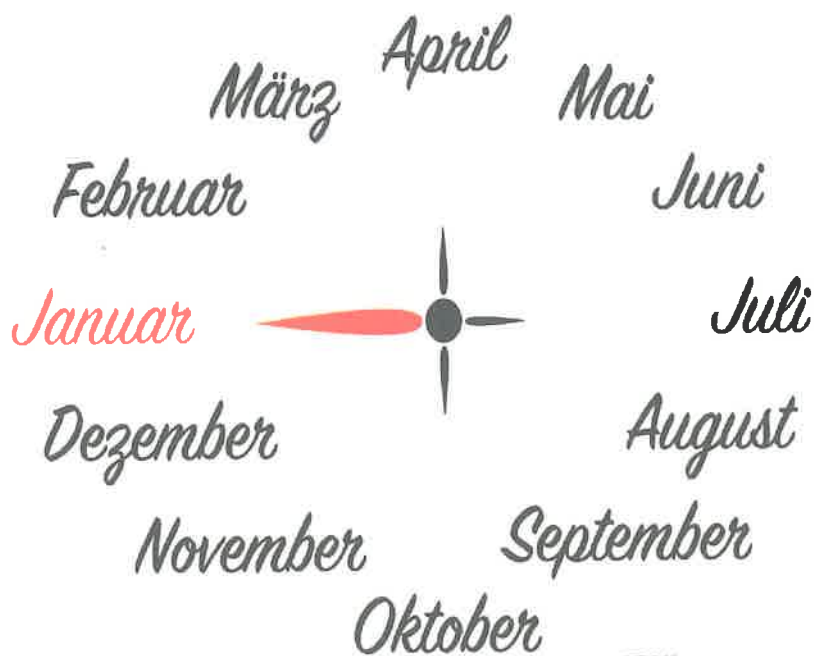
yekşem	der Sonntag	roja yekşemê
duşem	der Montag	roja duşemê
sêşem	der Dienstag	roja sêşemê
çarşem	der Mittwoch	roja çarşemê
pêncşem	der Donnerstag	roja pêncşemê
înî	der Freitag	roja îî / roja îînyê
şemî	der Samstag	roja şemîyê

67

Demên rojê

Tageszeiten

berbang	Morgendämmerung
beyanî	Morgen
berî nîvro	Vormittag
nîvro	Tag/Mittag
piştî nîvro	Nachmittag
berêvar	Nachmittag
êvar	Abend
şev	Nacht
nîvê şevê	Mitternacht
Bi roj	täglich

Mehên salê – **die Monate des Jahres**

1. Çileyê paşîn	der Jänner
2. Sibat	der Februar
3. Adar	der März
4. Nisan	der April
5. Gulan	der Mai
6. Hezîran	der Juni
7. Tîrmeh	der Juli
8. Tebax	der August
9. Îlon	der September
10. Çiriya pêşîn	der Oktober
11. Çiriya paşîn	der November
12. Çileyê pêşîn	der Dezember

Van cîyên vala binivîse!

1. Çileyê paşin	der Jänner
2.	der Februar
3. Adar	der März
4. Nisan	der
5.	der Mai
6. Hezîran	der
7.	der Juli
8.	der August
9. Îlon	der
10.	der Oktober
11. Çiriya paşin	der
12. Çileyê pêşin	der Dezember

Demsalên salê – die Jahreszeiten

Bihar – der Frühling	3. Adar – der März
	4. Nisan – der April
	5. Gulan – der Mai
Havîn – der Sommer	6. Hezîran – der Juni
	7. Tîrmeh – der Juli
	8. Tebax – der August
Payîz – der Herbst	9. Îlon – der September
	10. Çiriya Pêşin – der Oktober
	11. Çiriya Paşin – der November
Zivistan – der Winter	12. Çileyê Pêşin – der Dezember
	1. Çileyê Paşin – der Jänner
	2. Sibat – der Februar

Bihar

70

Bihar hatîye.

Eyam hêdî hêdî germ dibe.

Ji erdê av hilkişîyaye û xwe gîyandîye
gulîyên dara sêvê.

Dara sêvê kulîlkên xwe vekirine.

Ew bi kulîlkên xwe dil şa ye.

Mêş li dora dara sêvê dîkin ving û ving.

Giya li dora koka darê hêşîn bûye.

Kulîlk û mêş bi hevra dil şa ne.

Havîn

Havîn hatiye.

Eyam pirr germ bû ye.

Sêv li ser dara sêvê sor dîkin.

Mirov ji sêvan pirr hezdîkin.

Barik giran li ser koka darê ye.

Gulîyên dara sêvê qokel bûne.

Dara sêvê dûrva çiqas xaşîk xûya dike.

Sêv jî zarokên dara sêvê ne. Ew jî bi zarokên xwe şah dibe.

Payîz

72

Payîz hatiye .

Eyam hêdî hêdî sar dibe.

Sêv li ser dara sêvê nemane.

Pelên xwe zer bûn e.

Dema kû ba tê pelên dara sêvê diwaşin.

Giya jî li dora koka darê zer bû ye. Mês ji dara sêvê dûr ketine.

Erd li dora koka darê za bûye.

Dara sêvê xwe bo hewa sar amede dike.

Zivistan

Zivistan hatîye .

Eyam sar bûye.

Berfîk barîye û erd sîsik bûye.

Pelên dara sêvê weşîyane.

73

Av ji gulîyên dara sêvê daketîye erdê.

Erd li dora koka dara sêvê cemidîye. Dengê mêşan û çûkan nahê.

Dara sêvê bîr û bawarêya xwe bo biharê wande nekirîye.

Ew hîvîdar e ku nêz de carik din bihar tê û eyam germ dibe.

Livan cîyên vala binivîse!

yekşem	der Sonntag	roja yekşemê
	der Montag	roja duşemê
	der Dienstag	roja sêşemê
	der Mittwoch	roja çarşemê
	der Donnerstag	roja pêncşemê
	der Freitag	roja îni / roja îniyê
	der Samstag	roja şemiyê

	Morgendämmerung
beyanî	Morgen
	Vormittag
nîvro	Tag/Mittag
	Nachmittag
	Nachmittag
	Abend
şev	Nacht
nîvê şevê	Mitternacht
	täglich

Li cîyên vala mehên salê binivîse û wêneya dara sêv çêke !

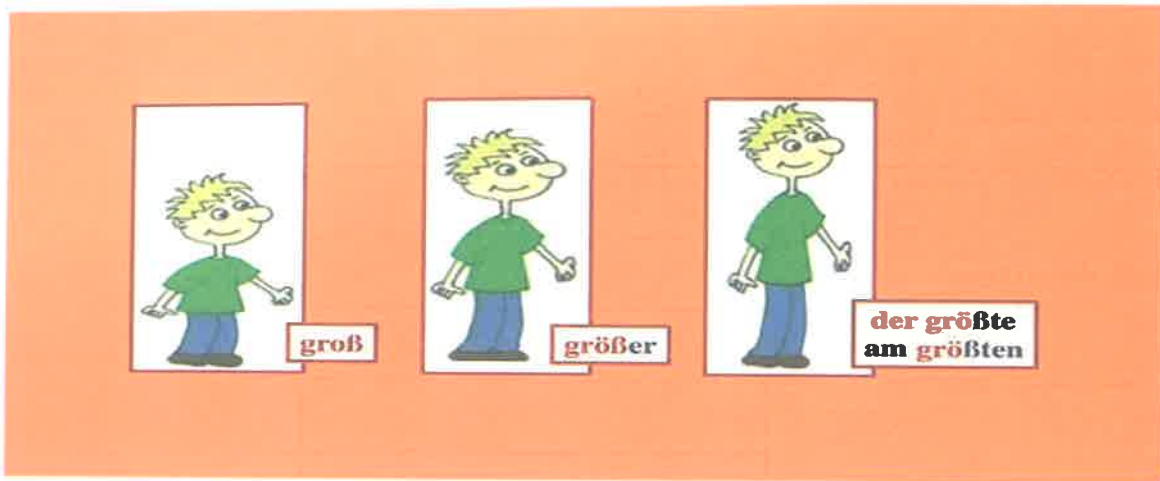
Bihar – der Frühling	3. Adar – der März
	4.
	5.
Havîn – der Sommer	6.
	7.
	8.
Payîz – der Herbst	9.
	10.
	11.
Zivistan – der Winter	12.
	1.
	2.

Biharî baran dibare.

Havînî eyam germ dibe.

Payîzî ba pirr tê.

Zivistanî berf dibare.

14./

Berhevbûna Xeysetnavan - die Steigerung des Adjektivs

baş – gut

baş – baştir – ya helê baş

gut – besser – am besten

zêde – mehr

zêde – zêdetir – ya helê zêde

viel – mehr – am meisten

mezin – groß

mezin – mezintir – ya helê mezin

groß – größer – am größten

bilind – hoch

bilind – bilindtir – ya helê bilind

hoch – höher – am höchsten

nêzik – nah

nêzik – nêziktir – ya helê nêzik

nah – näher – am nächsten

sar – kalt

sar – sartir – ya helê sar

kalt – kälter – am kältesten

wakohev – gleich

Cemed û berfê mîna hev sarin.

Jêhat û Rohat wekû hev dirêjin

Pênûsa sor ya helê dirêje.

Herdû pênûs mîna hev dirêjin.

Azad ji Rohat mezintir e.

Av sar e.

Berhevbûna xeysetnavan binivîsîne!

baş – gut	baş – baştir – ya helê baş
zêde – mehr	
mezin – groß	
bilind – hoch	
nêzik – nah	
sar – kalt	
wakohev – gleich	

15. /

Seat

78

Seat(m) / die Uhr

deqe(m) / die Minute

nîv / halb

çaryek / viertel

saniye (m) / die Sekunde

Seat çî ye?

Seat çend e?

Seat heşt e.

Seat heştan pênc derbaz dibe.

Seat heştan çaryek derbaz dibe.

Seat heştan bîst derbaz dibe

Seat neh û nîv

Seat deh û nîv

Seat diwanzdeh û nîv

Seat heştan ra çaryek heye

Seat neh ra pênc heye

Seat sê û nîv

Seat neh ye

Seat nehan çaryek derbaz dibe

Seat yanzdeh deh derbaz dibe

Seat heştan deh derbaz dibe

Wie spät ist es?

Wieviel Uhr ist es?

8.00 Es ist 8.00 Uhr.

8.05 Fünf Minuten nach acht

8.15 Ein viertel nach acht.

8.20 Zwanzig nach acht

9.30 Halb zehn

10.30 Halb elf

12.30 Halb eins

7.45 Ein Viertel vor acht

8.55 Fünf vor neun

3.30 Halb vier

9.00 Neun Uhr

9.15 Ein Viertel nach neun

11.10 Zehn M. nach elf

8.10 Zehn M.nach acht

Li van cîyê vala rast binivîse!

Seat çî ye?		
		Wieviel Uhr ist es?
	8.00	Es ist 8.00 Uhr.
Seat heştan pênc derbaz dibe.	8.05	Fünf Minuten nach acht
	8.15	Ein viertel nach acht.
	8.20	Zwanzig nach acht.
	9.30	Halb zehn
Seat deh û nîv	10.30	Halb elf
	12.30	Halb eins
Seat heştan ra çaryek heye	7.45	
Seat neh ra pênc heye	8.55	
Seat sê û nîv	3.30	
Seat neh ye	9.00	Neun Uhr

Li van cîyên vala binivîse!

Seat çî ye?		Wie spät ist es?
Seat çend e?		Wieviel Uhr ist es?
Seat heşt e.	8.00	Es ist 8.00 Uhr.
Seat heştan pênc derbaz dibe.		Fünf Minuten nach acht
Seat heştan çarkek derbaz dibe.		Ein viertel nach acht.
Seat heştan bîst derbaz dibe	8.20	Zwanzig nach acht
Seat neh û niv		Halb zehn
Seat deh û niv		Halb elf
Seat diwanzdeh û niv		Halb eins
Seat heştan ra çarkek heye		Ein Viertel vor acht
Seat neh ra pênc heye		Fünf vor neun
Seat sê û niv		Helb vier
Seat neh ye		Neun Uhr
Seat nehan çarkek derbaz dibe	9.15	Ein Viertel nach neun
Seat yanzdeh deh derbaz dibe		Zehn M. nach elf
Seat heştan deh derbaz dibe		Zehn M.nach acht

16./**Stranên kurdî – Kurdische Lieder****Ez berf im****Ich bin Schnee**

Ez berf im berf im berf im	Ich bin Schnee, Schnee, Schnee
Lê lê nar lê lê nar	Lê lê nar lê lê nar
Ez berf im berf im berf im	Ich bin Schnee, Schnee, Schnee
Lê lê nar tu delalî	Du bist lieb, du bist schön
Ez berfa çîyakî sor im	Ich bin der Schnee eines roten Berges
Lê lê nar lê lê nar	Lê lê nar lê lê nar
Hemayla dor bi mor im	Ich bin der Lila Schmuck drum herum
Lê lê nar tu delalî	Du bist lieb, du bist schön

Serê malan

Serê malan darek lê lê darek lê	Über dem Haus ist ein Baum
Binê malan darek lê lê darek lê	Unter dem Haus ist ein Baum
Her malek de yarek lê lê, yarek lê	In jedem Haus gibt es einen Liebhaber
Her xanek de yarek lê lê, yarek lê	In jedem Haus gibt es eine Liebhaberin
Serê yarê şarek lê lê, şarek lê	Auf dem Kopf der Liebhaberin ist ein Tuch

Dîlberê

Hey dîlberê tim gulistan	Oh Liebling, der ganze Rosengarten
Celmîse bax gul û bostan	Erfroren sind der ganze Garten
Wêran ez im mala xirab	Ich bin es der zerstört wurde, mein Haus ist kaputt.
Hey dîlberê qe menale	Oh Liebling, weine nicht
Feqiyê Teyra êdî kal e	Feqiyê Teyra ist jetzt alt geworden
Nexwesekî pîr bêhal e.	Das ist eine schlimme Krankheit

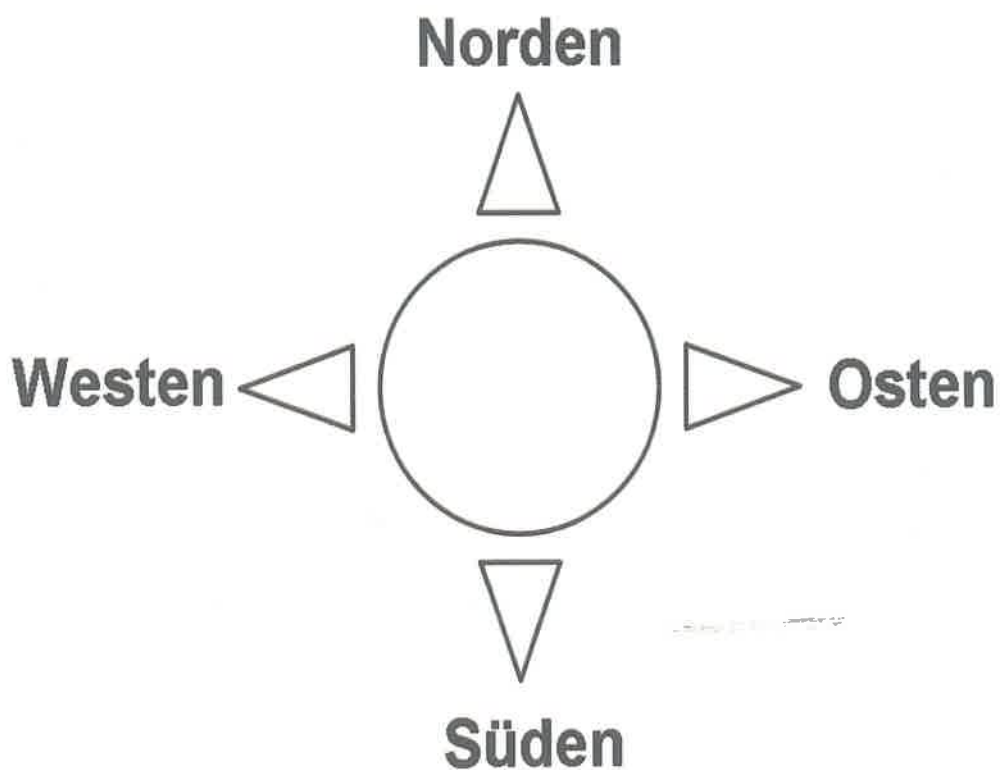
Ala Kurdistanê

Ez ala Kurdistanê hez dikim.
Li çar parçeyên Kuristanê tê hez kirin.
Çar rengên xwe hene. Kesk, sor, sipî û zer e.

Sembola reng û roja li ser alê jî mana xwe heye.
Sipî aşitî, sor şoreş, kesk bereketa Kurdistanê ye.

Roj jî sembola dinê millîyê kurdên zerdûştî ye.
Navê ala Kurdistanê ala rengîn ne.
Kurd ala rengîn hezdikin.

Alî (m) / Die Himmelsrichtungen

Bakur / Nord

Başûr / Süd

Rojhilat / Ost

Rojava / West

Simolek û gûz

Rojan rojekî Simoleka mê û du çêlikên wê hebûn e. Wê bi çêlikên xwe ra koka dara gûz de jîyana xwe domandî ye. Qula dara gûz gelekî kûr û fere bûye. Simolek tim bo xwe û çêlikên xwe gûzan kom dike. Lê belê qula dara gûz de cî namîne ku Simolek gûzan di qula dara gûz de vêşîre.

Simolek wiha dibêje: "Baş e, ez ê gûzên xwe cîki din vêşîrînim. Dibe ku çêlikên min zivistanê birçî bimînin. Simolek ji qula xwe nêz gûzan dike erdê ku piştra gûzan bide çêlikên xwe." Dema ku Simolek piştra gûzan tîne dide çêlikên xwe yek gûzekî di erdê de bîr dike. Biharî gûz cîda zîl dide.

Simolek çêlikên xwe ra wiha dibêje: "Va dara gûz ya me ye. Ji ber ku ew min kiribû erdê. Gûzên vê dara jî ya me ye. Çavên we li ser dara gûz be!"

Çêlik jî dîlgeş dibin û wiha dibêjin: "Dema ku rovî hat em çî bikin dayê?"

Simolek: "Bazdin bila rovî negê we. Biçin ser dara gûza mezin! Rovî we dixapîne zarokên min. Tucar Rovî bawar nekin!"

Çûka beytik

Tê gotin ku HZ. Süleyman Pêxemberê ajalan ne û zimanê hemû ajalan jî zanîya ye. Rojan rojekî HZ. Süleyman ferman derxistîye ku hemû ajal bên ba wî. Piştî çend rojan hemû ajal hatine ba HZ. Süleyman.

Lê belê çûka beytik kulek bûye û dereg ketîye . HZ. Süleyman li hespa xwe yê gewr sîyar dime û diçe pêşîya derî qonaxa xwe. Li dinire ku hemû ajal hatine. Vê gavê qure dibe û perdiçive.

Dixwaze ku ji hespa xwe yê gewr bê jêr. Lê belê lingên HZ. Süleyman perdiçiven ji zengoyan dernakevin .

Hemû ajal digîrin û xemgîn dibin nikarin ku çareserîkê bibînin. Di vê navberê de çûka beytik jî tê dige vê şînê. Çûka beytika kulek ji wezîr ra wiha dibêje:” Ez dikanim Pêxember bînim jêr.”

Wezîr wiha dibêje:” Şûnde here çûka kuleka qirêş. Çûka beytika kulek daxiweza xwe carik din dubare dike û wezîr bi hêrs de ware em ê li te binêrin.” Çûka kulek diçe nêzê HZ. Süleyman û wiha dibêje”

Ez dizanim ku tu Pêxemberî û bi qedir û qîmetî. Gelo tu dizanî ez çima derengî hatime? Ez ji te suh me. Tê ji min qodîk garis din kir. Çima tu dênê xwe nadî ?

Pêxember li ser piştê hespa xwe şaş dibe û berxiwe dikeve. Perçên lingên wi dadikeve û ji zengoan der dikeve. HZ. Süleyman wiha dibêje: “Çûka beytik,min kîngê ji te qodîk garis din kir ?” Çûka beytik wiha dibêje:” Min wiha negotîna lingin te ji zengoan dernediket paşayê min.”

17./

Ajalên kedi / **Häustiere**

86

beran (n)	der Schafsbock
beraz (n)	das Schwein
berx (n/m)	das Lamm
bizin (m)	die Ziege
canî (n/m)	das Fohlen
caşik (n)	das Eselsfohlen
conege /boxe (n)	der Stier
çêlek (m)	die Kuh
çêlik (n)	das Küken
dîk (n)	der Hahn
ga (n)	der Ochse
gamêş (n)	der Büffel

golik (n/m)	das Kalb
hesp (m)	das Pferd
hêştîr (n)	das Kamel
kar (n)	das Zicklein
ker (n)	der Esel
kerguh (m)	Der Hase
kuçîk (n)	der Hund
kurîk (n)	das Eselsfohlen
mange (m)	die Kuh
manker (m)	die Eselstute
mozîk (n)	das Kalb
mehîn (m)	die Stute
mêşhingiv (m)	die Biene
mî (m)	das Schaf
mirîşk (m)	das Huhn
nêrî (n)	der Ziegenbock
pisîk (m)	die Katze
qaz (m)	Die Gans
se (n)	der hund
tajî (n)	der Windhund
werdek (m)	die Ente

Navê ajalan kurdî binivîse!

	der Schafsbock
	das Schwein
	das Lamm
	die Ziege
	das Fohlen
	das Eselsfohlen
	der Stier
	die Kuh
	das Küken
	der Hahn
	der Ochse
	der Büffel
	das Kalb
	das Pferd
	das Kamel
	das Zicklein
	der Esel
	der Hase
	der Hund
	das Eselsfohlen
	die Kuh
	die Eselstute
	das Kalb
	die Stute
	die Biene
	das Schaf
	das Huhn
	der Ziegenbock
	die Katze

Ajalên hov / Wildtiere

ask (m)

baz (n)

beq (m)

berazê kovî (n)

beytik (m)

bilbil (n)

bizina kovî (m)

çûkreş (m)

darkutik (m)

dêlegur (m)

dûpiçik (m)

Elok (n)

eylo (n)

fil (n)

gergedan (m)

gêle/gêrik (n)

gur (n)

hespê avê (n)

hirç (n/m)

hirça cemserî (m)

hûlî (n)

das Reh /Hirschkalb

der Falke

der Frosch

das Wildschwein

der Sperling

Die Nachtigell

die Wildziege

der Star

der Specht

die Wölfin

der Skorpion

der Truthahn

der Adler

der Elefant

das Nashorn

die Ameise

der Wolf

das Nilpferd

der Bär

der Eisbär

der Adler

dûvmeqesk (m)	die Schwalbe
jûjî (n)	der Igel
kefter (n)	die Hyäne
kerguh (m)	der Hase
kevjal (m)	der Krebs
kew (n)	das Rebhuhn
kêjik (m)	das Insekt
kund (n)	die Eule
kurm (n)	der Wurm /der Regenwurm
kuşî (n)	die Schildkröte
leglek (m)	der Storch
mar (n)	die Schlange
marmasî (n)	die Muräne
masî (n)	der Fisch
mêş (m)	die Fliege
meymûn (n)	der Affe
mişk(n)	die Maus
pepûk (m)	der Kuckuck
pezkovî (m)	die Gams
piling (n)	der Tiger
pîrik (m)	die Spinne
pûm (n)	der Waldkauz
qijik (m)	die Krähe
qimil (n)	die Heuschrecke
qurebesk (m)	der Dachs
rovî (n)	der Fuchs
simolek (m)	das Eichhörnchen
şêr (n)	der Löwe
tîmsah (m)	das Krokodil
xalxalok (m)	die Raupe
zebra (m)	das Zebra

Navê ajalan kurdî binivîse!

	das Reh /Hirschkalb
	der Falke
	der Frosch
	das Wildschwein
	der Sperling
	die Nachtigall
	die Wildziege
	der Star
	der Specht
	die Wölfin
	der Skorpion
	der Truthahn
	der Adler
	der Elefant
	das Nashorn
	die Ameise
	der Wolf
	das Nilpferd
	der Bär
	der Eisbär
	der Adler
	die Schwalbe
	der Igel
	die Hyäne
	der Hase
	der Krebs
	das Rebhuhn
	das Insekt
	die Eule

Navê van ajalên jêrin li cîyê rast binivîsîne!

zebra (m)

mî (m)

bilbil (n)

beq (m)

ker (n)

mirîşk (m)

kurik (n)

rovî (n)

kuçik (n)

pisîk (m)

tîmsah (m)

dîk (n)

Şêr (n)

canî (n/m)

gur (n)

berx (n/m)

kusî (n)

mozik (n)

çêlik (n)

hesp (m)

kevjal (m)

mange (m)

xalxalok (m)

golik (n/m)

nêrî (n)

bizin (m)

sinborek (m)

ga (n)

piling (n)

qurebesk (m)

pûm (n)

tajî (n)

pezkovî (m)

mar (n)

jûjî (n)

beran (n)

leglek (m)

pezkovî (m)

çêlek (m)

hîrç (n/m)

Navê van ajalan cîyên rast binivîse!

[illegible]

Bersîva van pîrsan binivîse!

- Gelo tu ajalan hez dikî?

- Belê, ez ajalan hez dikin.

- Tu kusî hez dikî?

Çima çêlek tê hez kirin?

Bilbil çi dike?

Rojbûna Azad

Îro rojbûna Azad e. Wî bi xwa ra kulîçe anîye dibîstanê. Azad îro dibe deh salî û diçe pola çarem. Pola wî de neh qîzik û çardeh lawik hene. Ew piranî bi Rizgar û Sîdar ra dileyze.

Mamosta ya Azad Karîn wiha got: "Zarokonu li min gudar bikin. Iro rojbûna Azad e. Wî bo me kulîçek bi xwa ra anîye. Hemû werin dor vê konçe. Azad tu jî ware cem min."

Azad şah bû û li dora xwe mêze kir; çû cem mamosta xwe. Li ser xonçê kulîçe bi deh findên pêketî hat xemilandin. Hevalên wî bi hevra wiha gotin: "Hepi best tuju Azad."

Azad pifî findên pêketî kir û şûda çû cem mamosta xwe. Karin, bi destê Azad girt û wiha got: "Glückwunsch zum Geburtstag Azad! „Mamosta wî jî xelata Azad dayê û wiha got: "Hemû bikevin rêzê warin rojbûna Azad pîroz bikin.

Hemû hevalên wî hatin, rojbûna Azad pîroz kirin. Mamosta Karin kulîçe da zarokan û zarok dilşa bûn.

18./**Tewandina navan - (die Deklination der Substantive)****bang** – die Stimme**têkûz** – Nominativ**şexs** – 1.Fall, 2.Fall, 3.Fall, 4.Fall**1.Fall - Şexsa têkûz**

mirov

pirtûk

dar

rê

Nominativ

der Mensch

das Buch

der Baum

der Weg

Mirov kal le.

Pirtûka min li dibistanê maye.

Darê hermî li ber derî ye.

Rê diçe gundê me.

2.Fall - Şexsa duem (banga ya)

ya gund

ya mêrik

ya pere

ya dibistanê

ya zarokan

Genetiv

des Dorfes

des Mannes

des Geldes

der Schule

der Kinder

Mamoste ya gundê me hat.

Tûrik ya mêrik e.

Pere ya Hesên e.

3.Fall -Şexsa sêem (banga ra)

mamoste ra

jînik ra

xonçê ra

Dativ

dem Lehrer

der Frau

dem Tisch

Ez mamoste ra dibêjim.

Jînik ra solê bikire!

Xonçê ra rû dîkirim.

4.Fall- Şexsa çarem (banga ê)

pirtûkê

pênûsê

daristanê

Akkusativ

das Buch

den Stift

den Wald

Pirtûkê bixiwîne!

Pênûsê bide Azad!

Ez daristanê diparêzim.

Cînavên kesîn - Die Personalpronomen - Şahıs zamirleri)

Kurdî Türkçe Deutsch			nêr	mê	nêr/mê
kesîn têkûz yalin hali Nominativ	ez ben ich	tu sen du	ew/wî O er	ew/wê O sie	wî / wê O es
banga ya ikinci hal Gen.	yamin benim meiner	yate senin deiner	yawî onun seiner	yawê onun ihrer	yawî / yawê onun seiner
banga ra ûçûncû hal Dat.	min ra bana mir	te ra sana dir	wî ra ona ihm	wê ra ona ihr	wîra / wê ra ona ihm
banga î dördüncü hal Akk.	min beni mich	te seni dich	wî onu ihn	wê onu sie	wî / wê onu es
				Birêz /höflich	
kesîn têkûz yalin hali Nominativ	em biz wir	hûn siz ihr	ew onlar sie	we siz Sie	
banga ya ikinci hal Gen.	yame bizim unser	yawe sizin euer	yawan onların ihrer	yawe sizin Ihrer	
banga ra ûçûncü hal Dat.	me ra bize uns	we ra size euch	wan ra onlara ihnen	we ra size Ihnen	
banga î dördüncü hal Akk.	me bizi uns	we sizi euch	wan onlari sie	we sizi Sie	

Li ser telefonê / am Telefon

Alo!

Ez Dîlan nim.

Tu yî, Dîlan?

Belê, ez im.

Baran, qey te ez nasnekirim?

Bibexşe, min dengê te nasnekir.

Dengê te baş nayê.

Tu dayne!

Ka tu bihêlî, ez dixwazim telefonê te bikim.

Bavê te li malê ye?

Baran, ez dixwazim bi bavê te ra bipeyvîm.

Bavê min ne li vêderê ye.

Tu dikarî bidî brayê xwe Azad?

Mixebî na. Birayê min ne li malê ye.

Bavê te kengê tê malê?

Tu dikarî piştî du saetan dîsa telefon bikî?

Tu dixwazî ku ew ji te ra telefon bike?

Hejmara telefona te çawa bû?

Dikarî hejmara telefona xwe dîsa bibêjî?

Tu dixwazî ku ez jê ra tiştekî binivîsim?

Tiştekî ku ez jê ra bibêjim heye?

Na na.

Di xweşîyê de bimîne.

Hallo!

Ich bin Dilan.

Bist du das, Dilan?

Ja, ich bin s.

Baran, hast du mich denn nicht erkannt?

Entschuldige, aber ich habe deine Stimme nicht erkannt.

Du bist nicht gut zu verstehen.

Leg auf!

Leg doch auf, ich möchte dich anrufen.

Ist dein Vater zu Hause?

Baran, ich möchte mit deinem Vater sprechen.

Mein Vater ist nicht hier.

Kannst du mir deinen Bruder Azad geben?

Leider nein, mein bruder ist nicht zu Hause.

Wann kommt dein Vater nach Hause?

Kannst du in zwei Stunden noch einmal anrufen?

Möchtest du, dass er dich anrufen?

Wie war deine Telefonnummer?

Kannst du deine Telefonnummer noch einmal sagen?

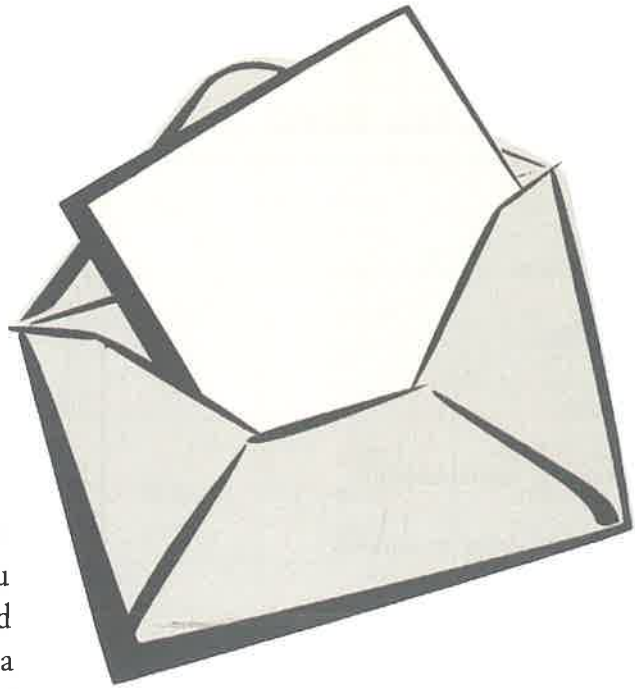
Möchtest du, dass ich ihn etwas aufschreiben.

Gibt es etwas, was ich ihm sagen soll?

Nein nein.

Mach s gut.

Dayêka min a delal (Name)

100

Ez niha li dibistanê me. Pola min de 13 zarokên Kurd hene. Ji 13 yarokan du zarok ji Dêrsimê hatine. Navê wan Azad û Dîlan e. Mamosteyê me Usiv wiha got: "Hûn dikanin di vê dersa zimanê kurdî de namekî bi zimanê kurdî binivîsînin". Bo vê yekê ez jî bo te nama xwe dinivîsînim. Min pirr bîrîya te kirîye.

Bavê min got "Dîya te piştê sê heftan ji Kurdistanê nê." Dayêka min na delal, xalê min Mîrzo û meta min Bes çawanin?

Wek tu dizanî, ez diçim dersa zimanê kurdî. Kurdîya min hêdî hêdî pêşda diçe. Ez ji Azad baştir kurdî diaxivim. Lê belê Dîlan jî ji min baştir kurdî diaxive. Ez piranî bi wan ra diçim dibistanê.

Hertim dîya Dîlanê bi me ra tê dibistanê. Birayê min Arjîn jî bi me ra hertim tê dibistanê. Lê belê mamosteya wî dibêje, "Arjîn bi Almanî baş nizane, li dersên xwe baş naxebite, di dersê da pirr dipeyve."

Dayê, hevala min Berfîn jî diçe dersa zimanê kurdî. Niha dibistana wan da jî dersê zimanê kurdî heye. Berfîn û bavên xwe hatin mala me. Hevala min Berfîn jî mîna min kurdî dizane û dersên wê jî baş in.

Ez dixwezim ku dawîya vê heftî bi bavê xwe ra biçim mala Berfînê. Bavê min jî dixebite û rewşa xwe baş e.

Çavê min rîya te ye. Ez te pirr hez dikim. Heta wê çaxê di xweşîyê de bimîne.

Qîza te Şîlan

Li cîyên vala kurdî binivîse!

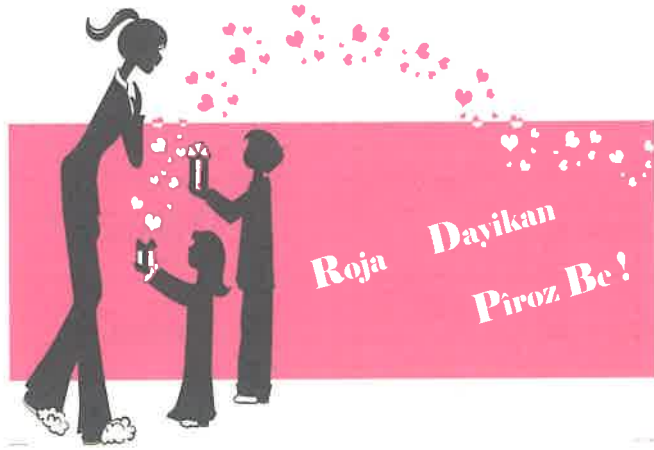
Alo !	Hallo!
	Ich bin Dilan.
	Bist du das,Dilan?
	Ja,ich bin s.
	Baran,hast du mich denn nicht erkannt?
	Entschuldige,aber ich habe deine Stimme nicht erkannt.
	Du bist nicht gut zu verstehen.
	Leg auf!
	Leg doch auf,ich möchte dich anrufen.
	Ist dein Vater zu Hause?
	Baran,ich möchte mit deinem Vater sprechen.
	Mein Vater ist nicht hier.
	Kannst du mir deinen Bruder Azad geben?
	Leider nein, mein bruder ist nicht zu Hause.
	Wann kommt deinVater nach Hause?
	Kannst du in zwei Stunden noch einmal anrufen?
	Möchtest du,dass er dich anrufen?
	Wie war deine Telefonnummer?
	Kannst du deine Telefonnummer noch einmal sagen?
	Möchtes du,dassich ihn etwas aufschreiben.
	Gibt es etwas,was ich ihm sagen soll?
	Nein nein.

Li cîyên vala almanî binivîse!

Alo!	Hallo!
Ez Dîlan nim.	
Tu yî, Dîlan?	
Belê, ez im.	
Baran, qey te ez nasnekirim?	
Bibexşe, min dengê te nasnekir.	
Dengê te baş nayê.	
Tu dayne!	
Ka tu bihêlî ,ez dixwazim telefonê te bikim.	
Bavê te li malê ye?	
Baran, ez dixwazim bi bavê te ra bipeyvim.	
Bavê min ne li vêderê ye.	
Tu dikarî bidî brayê xwe Azad?	
Mixebîna. Birayê min ne li malê ye.	
Bavê te kengê tê malê?	
Tu dikarî piştî du saetan dîsa telefon bikî?	
Tu dixwazî ku ew ji te ra telefon bike?	
Hejmara telefona te çawa bû?	
Dikarî hejmara telefona xwe dîsa bibêjî?	
Tu dixwazî ku ez jê ra tiştekî binivîsim?	
Tiştêkî ku ez jê ra bibêjim heye?	
Na na.	
Di xweşîyê de bimîne.	

Roja dayêkan

Hemû zarok dayêkin xwe hezdikin.
Tim bavarîya xwe bi dayêkin xwe tînin.
Dama kû nexêş kevin an jî bikevin
tengayî yê, yek em dîya zarokan tê
bîra zarokan. Ango keda dayêkan li ser
zarokan barekî girane.

Ji ber ku zarok şexsiyeta xwe yê bingeyî yekem ji malbata xwe digirin. Piştra zarok diçin dibîstanan û gor der û dorên wan şexsiyeta wan tê guhartin. Li belê zarok bibin mirovin mezin jî disa dîya xwe hezdikin.

Tin salê yek car 9 yê meha gulanê roja dayêkan e. Zarok destin dayêkan maçî dikin û gulin sor didin dayêkin xwe.

Hezkirina Dayêk

103

Min hez kirin ji te hûkir dayê.
Ez te hez dikim dayê.

Te xwîn da min.
Te can da min.

Kicikîyê de bi şîrê te mezin bûm,
Bi şîrê te bi aqil bûm.

Te ez tim hemêz kirim,
Ez mezin kirim.

Ez bi te bûm xwedî ziman.
Serê min gehîşt azman.

Bi te bûm xwedî welat.
Welat jî bo min bû xelat.

Yusuf Budak

18./**Hemû demên heyî be hevdû dîtin - die Zeitformen**

1. Dema niha	Präsens
3. Dema bûhurî	Perfekt
2. Dema bûhrîya berdewam	Präteritum
4. Dema zuda bûhurî	Plusquamperfekt
5. Dema bê	Futur

Van lêkeran baş bizane!

104

gotîn	sagen
naskirin	kennen
çûn	gehen
zanîn	wissen
xwendin	lesen
nivîsîn	schreiben
ketin	fallen
bûn	sein
xebitîn	arbeiten
revîn	fliehen

1.Dema niha :

gotin	naskirin	çûn	zanîn
ez dibêj-im	ez nasdik-im	ez diç-im	ez dizan-im
tu dibêj-î	tu nasdik-î	tu diç-î	tu dizan-î
ew dibêj-e	ew nasdik-e	ew diç-e	ew dizan-e
em dibêj-in	em nasdik-in	em diç-in	em dizan-in
hûn dibêj-in	hûn nasdik-in	hûn diç-in	hûn dizan-in
ew dibêj-in	ew nasdik-in	ew diç-in	ew dizan-in

xwendin	nivîsîn	ketin	bûn
ez dixweyn-im	ez dinivîs-im	ez dikev-im	ez dib-im
tu dixweyn-î	tu dinivîs-î	tu dikev-î	tu dib-î
ew dixweyn-e	ew dinivîs-e	ew dikev-e	ew dib-e
em dixweyn-in	em dinivîs-in	em dikev-in	em dib-in
hûn dixweyn-in	hûn dinivîs-in	hûn dikev-in	hûn dib-in
ew dixweyn-in	ew dinivîs-in	ew dikev-in	ew dib-in

xebitîn	revîn	kirin	rabûn
ez dixebit-im	ez direv-im	ez dik-im	ez radib-im
tu dixebit-î	tu direv-î	tu dik-î	tu radib-î
ew dixebit-e	ew direv-e	ew dik-e	ew radib-e
em dixebit-in	em direv-in	em dik-in	em radib-in
hûn dixebit-in	hûn direv-in	hûn dik-in	hûn radib-in
ew dixebit-in	ew direvin	ew dik-in	ew radib-in

Rizgar îro diçe dibistanê.
Rizgar geht heute in die Schule.

Ez îro li dibistanê dibim mamoste.
Ich bin heute in der Schule der Lehrer.

Hemû pirtûk ji ser xonçê dikevin.
Alle Bücher fallen vom Tisch.

Ez pêûsta xwe nasdikim.
Ich kenne meinen Stift.

Ez pirtûka xwe dixweynim.
Ich lese meinen Buch.

Hinek lêkerên bikêrhatî / positiv

Deutsch Infinitiv Verb	Kurdî rader lêker	Dema niha Präsens
hören	bihîstin	ez dibihîsim
sein /werden	bûn	ez dibim
herstellen	cîkirin	ez cîdikim
gehen	çûn	ez diçim
geben	dan	ez didim
sehen	dîtin	ez dibînim
verstehen	famkirin	ez famdikim
denken	fikirîn	ez difikirim
verbinden	gihandin	ez digihînim hev
sagen	gotin	ez dibêjim
zuhören	guh dan	ez guh didim
kommen	hatin	ez tîm
lieben,mögen	hezkirin	ez hezdikim
lassen	hiştin	ez dihêlim
schneiden	jêkirin	ez jêdikim
können	karîn	ez dikarim

Hinek lêkerên bi neyînî / negatif

Deutsch Infinitiv Verb	Kurdî Rader Lêke	Dema niha Präsens
hören	bihîstin	ez nabihîsim
sein / werden	bûn	ez nabim
herstellen	cîkirin	ez çînakim
gehen	çûn	ez naçim
geben	dan	ez nadim
sehen	dîtin	ez nabînim
verstehen	famkirin	ez famnakim
denken	fikirîn	ez nafikirim
verbinden	gihandin	ez nagihînimhev
sagen	gotin	ez nabêjim
zuhören	guh dan	ez guh nadim
kommen	hatin	ez nayêim
lieben,mögen	hezkirin	ez heznakim
lassen	hiştin	ez nahêlim
schneiden	jêkirin	ez jênakim
können	karîn	ez nikanim
lachen	kenîn	ez nakenim
fallen	ketin	ez nakevim
machen	kirin	ez nakim
spielen	lîstin	ez nalîzim
saubermachen	malîn	ez namalim
sehen	nêrîn	ez nanêrîm
schreiben	nivîsîn	ez nanivîsim
sprechen	peyvîn	ez napeyvîm
fragen	pirsîn	Ez naipirsim
aufstehen	rabûn	ez ranabim
anmalen	rengandin	Ez narengînim
fliehen	revîn	ez narevîm
singen	strandin	ez nastrêim
arbeiten	xebitîn	ez naxebitim
lesen,studieren	xwendin	ez naxweynim
wollen	xwestin	ez naxwazim
wissen	zanîn	ez nizanim

lêkerên bi ferman dayî – Imperativ (bikêrhatî/positiv)

Deutsch Infinitiv Verb	Kurdî Rader lêker	Ferman dayî Bikêrhatî / pozîtîf Imperativ-positiv
hören	bihîstin	bibîse - bibîsin
sein /werden	bûn	bibe - biben
herstellen	cîkirin	cîke - cîkin
gehen	çûn	biçe - biçin
geben	dan	bide - bidin
sehen	dîtin	bibîne - bibînin
verstehen	famkirin	fambike - fambikin
denken	fikirîn	bifikire- bifikirin
verbinden	gihandin	bigîne - bigînin
sagen	gotin	bêje - bêjen
zuhören	guh dan	gubide - gubidin
lieben,mögen	hezkirin	hezbike - hezbikin
lassen	hiştin	bihêle- bihêlin

Hinek lêkerên bi ferman dayî – Imperativ neyînî / negatîf)

Deutsch Infinitiv Verb	Kurdî Rader lêker	Ferman dayî neyînî /negatîv Imperativ - negatîf
hören	bihîstin	nebîse - nebîsin
sein /werden	bûn	nebe - nebin
herstellen	cîkirin	cîneke - cînekin
gehen	çûn	neçe - neçin
geben	dan	nede - nedin
sehen	dîtin	nebîne - nebînin
verstehen	famkirin	famneke - famnekin
denken	fikirîn	nefikire - nefikirin
verbinden	gîhandin	negîne - negînin
sagen	gotin	nebêje - nebêjen
zuhören	guh dan	gunede - gunedin
lieben,mögen	hezkirin	hezneke - heznekin
lassen	hiştin	nehêle - nehêlin
schneiden	jêkirin	jêneke - jênekin
lachen	kenîn	nekene - nekenin
fallen	ketin	nekeve - nekevin
machen	kirin	neke - nekin
spielen	lîstin	nelîze - nelîzin
saubermachen	malîn	nemale - nemalin
sehen	nêrîn	nenêre - nenêrin
schreiben	nivîsîn	nenivîsîne - nenivîsînin
sprechen	peyvîn	nepeyve - nepeyvîn
fragen	pîrsîn	nepirse - nepîrsîn
aufstehen	rabûn	ranebe - ranebin
anmalen	rengandin	nerengîne - nerengînin
fliehen	revîn	nereve - nerevîn
singen	strandin	nesitre - nesitrîn
arbeiten	xebitîn	nexebite - nexebitin
lesen,studieren	xwendin	nexiwîne - nexwînin
wollen	xwestin	nexweze - nexwezîn
wissen	zanîn	nezane - nezanîn

2. Dema bûhrî berdewam

gotîn	naskirin	çûn	zanîn
min got	min naskir	ez çûm	min zanî
te got	te naskir	tu çûyî	te zanî
wê / wî got	wê / wî naskir	ew çû	wê / wî zanî
me got	me naskir	em çûn	me zanî
we got	we naskir	hûn çûn	we zanî
wan got	wan naskir	ew çûn	wan zanî

xwendin	nivîsîn	ketin	bûn
min xwend	min nivîsî	ez ketim	ez bûm
te xwend	te nivîsî	tu ketî	tu bûy
wî / wê xwend	wî / wê nivîsî	ew ket	ew bû
me xwend	me nivîsî	em ketin	em bûn
we xwend	we nivîsî	hûn ketin	hûn bûn
wan xwend	wan nivîsî	ew ketin	ew bûn

xebitîn	rabûn	kirin	revîn
ez xebitîm	ez rabûm	min kir	ez revîyam
tu xebitî	tu rabûy	te kir	tu revîya yî
ew xebitî	ew rebû	wê / wî kir	ew revî
em xebitîn	em rabûn	me kir	em revîyan
hûn xebitîn	hûn rabûn	we kir	hûn revîyan
ew xebitîn	ew rabûn	wan kir	ew revîyan

Rizgar îro çû dibîstanê.
Rizgar ging heute in die Schule.

Ez îro li dibîstanê bûm mamoste.
Ich war heute in der Schule Lehrer.

Hemû pirtûk ji ser xonçê ketin.
Alle Bücher fielen vom Tisch.

Min pê nûsta xwe nas kir.
Ich kannte meinen Stift.

Min pirtûka xwe xwend.
Ich las meinen Buch

Hinek lêkerên bikêrhatî / positiv

Deutsch Infinitiv Verb	Kurdi rader lêker	Dema bûhrîya berdewam Präteritum
hören	bihîstin	min bihîst
sein /werden	bûn	ez bûm
herstellen	cîkirin	min cîkir
gehen	çûn	ez çûm
geben	dan	min da
sehen	dîtin	min dît
verstehen	famkirin	min famkir
denken	fikirîn	ez fikirîm
verbinden	gihandin	min gihand hev
sagen	gotin	min got
zuhören	guh dan	min guh da
kommen	hatin	ez hatim
lieben,mögen	hezkirin	min hezkir
lassen	hiştin	min hişt
schneiden	jêkirin	min jêkir
können	karîn	min karî
lachen	kenîn	ez kenîyam
fallen	ketin	ez ketim
machen	kirin	min kir
spielen	lîstin	ez lîstim
saubermachen	malîn	min malî
sehen	nêrîn	min nêrî
schreiben	niwîsîn	min niwîsî
sprechen	peyvîn	ez peyvîm
fragen	pirsîn	min pirsî
aufstehen	rabûn	ez rabûm
anmalen	rengandin	min rengand
fliehen	revîn	ez revîyam
singen	strandin	min stra
arbeiten	xebitîn	ez xebitîm
lesen,studieren	xwendin	min xwend
wollen	xwestin	min xwest
wissen	zanîn	min zanî

3. Dema bûhuri

gotin	naskirin	çûn	zanîn
min gotîye	min naskirîye	ez çûme	min zanîye
te gotîye	te naskirîye	tu çûyî	te zanîye
wê/wî gotîye	wê/wî naskirîye	ew çûye	wê / wî zanîye
me gotîye	me naskirîye	em çûne	me zanîye
we gotîye	we naskirîye	hûn çûne	we zanîye
wan gotîye	wan naskirîye	ew çûne	wan zanîye

xwendin	nivîsîn	ketin	bûn
min xwendîye	min nivîsîye	ez ketime	ez bûme
te xwendîye	te nivîsîye	tu ketî	tu bûyî
wê/wî xwendîye	wê/wî nivîsîye	ew ketîye	ew bûye
me xwendîye	me nivîsîye	em ketine	em bûne
we xwendîye	we nivîsîye	hûn ketine	hûn bûne
wan xwendîye	wan nivîsîye	ew ketine	ew bûne

112

xebitîn	revîn	kirin	rabûn
ez xebitîyame	ez revîyame	min kirîye	ez rabûme
tu xebitîyayî	tu revîyayî	te kirîye	tu rabûyî
ew xebitîyeye	ew revîyaye	wê/wî kirine	ew rabûye
em xebitîyane	em revîyane	me kirîye	em rabûne
hûn xebitîyane	hûn revîyane	we kirîye	hûn rabûne
ew xebitîyane	ew revîyane	wan kirîye	ew rabûne

Rizgar îro çûye dibîstanê.

Rizgar ist heute in die Schule gegangen.

Ez îro li dibîstanê bûme mamoste.

Ich bin heute in der Schule der Lehrer gewesen.

Hemû pirtûk ji ser xonçê ketine.

Alle Bücher sind vom Tisch gefallen.

Min pênuştê xwe naskirîye.

Ich habe meinen Stift gekannt.

Min pirdûka xwe xwendîye.

Ich habe mein Buch gelesen.

4. Dema zuda bûhurî

gotin	naskirin	çûn	zanîn
min gotibû	min naskiribû	ez çûbûm	min zanîbû
te gotibû	te naskiribû	tu çûbûy	te zanîbû
wê/wî gotibû	wê/wî naskiribû	ew çûbû	wê/wî zanîbû
me gotibû	me naskiribû	em çûbûn	me zanîbû
we gotibû	we naskiribû	hûn çûbûn	we zanîbû
wan gotibû	wan naskiribû	ew çûbûn	wan zanîbû

xwendin	nivîsîn	ketin	bûn
min xwendibû	min nivîsîyabû	ez ketibûm	ez bûbûm
te xwendibû	te nivîsîyabû	tu ketibûyî	tu bûbûy
wê/wî xwendibû	wê/wî nivîsîyabû	ew ketibû	ew bûbû
me xwendibû	me nivîsîyabû	em keribûn	em bûbûn
we xwendibû	we nivîsîyabû	hûn ketibûn	hûn bûbûn
wan xwendibû	wan nivîsîyabû	ew ketibûn	ew bûbûn

xebitîn	revîn	kirin	rabûn
ez xebitîyabûm	ez revîyabûm	min kiribû	ez rabûbûm
tu xebitîyabûy	tu revîyabûy	te kiribû	tu rabûbûy
we xebitîyabû	ew revîyabû	wê/ wî kiribû	ew rabûbû
em xebitîbûn	em revîyabûn	me kiribû	em rabûbûn
hûn xebitîbûn	hûn revîyabûn	we kiribû	hûn rabûbûn
ew xebitîbûn	ew revîyabûn	wan kiribû	ew rabûbûn

Rizgar îro çûbû dibistanê.
Rizgar war heute in der Schule gegangen.

Ez îro li dibistanê bûbûm mamoste.
Ich war heute in der Schule der Lehrer gewesen.

Hemû pirtûk ji ser xonçê keti bûn.
Alle Bücher waren vom Tisch gefallen.

Min pêûsta xwe naskirî bû.
Ich hatte meinen Stift gekannt.

Min pirtûka xwe xwendî bû.
Ich hatte meinen Buch gelesen.

5. Dema bê

gotin	naskirin	çûn	zanîn
ez ê bibêjim	ez ê nasbikim	ez ê biçim	ez ê bizanim
tu ê bibêjî	tû ê nasbikî	tu ê biçî	tu ê bizanî
ew ê bibêje	ew ê nasbike	ew ê biçe	ew ê bizane
em ê bibêjin	em ê nasbikin	em ê biçin	em ê bizanin
hûn ê bibêjin	hûn ê nasbikin	hûn ê biçin	hûn ê bizanin
ew ê bibêjin	ew ê nasbikin	ew ê biçin	ew ê bizanin

xwendin	nivîsîn	ketin	bûn
ez ê bixwenim	ez ê nasbikim	ez ê bikevim	ez ê bibim
tu ê bixwenî	tû ê nasbikî	tu ê bikevî	tu ê bibî
ew ê bixwene	ew ê nasbike	ew ê bikeve	ew ê bibe
em ê bixwenin	em ê nasbikin	em ê bikevin	em ê bibin
hûn ê bixwenin	hûn ê nasbikin	hûn ê bikevin	hûn ê bibin
ew ê bixwenin	ew ê nasbikin	ew ê bikevin	ew ê bibin

114

xebitîn	revîn	kirin	rabûn
ez ê bixebitim	ez ê birevim	ez ê bikim	ez ê rabibim
tu ê bixebitî	tû ê birevî	tû ê bikî	tu ê rabibî
ew ê bixebite	ew ê bireve	ew ê bike	ew ê rabibe
em ê bixebitin	em ê birevin	em ê bikin	em ê rabibin
hûn ê bixebitin	hûn ê birevin	hûn ê bikin	hûn ê rabibin
ew ê bixebitin	ew ê birevin	ew ê bikin	ew ê rabibin

Rizgar ê îro biçe dibistanê.

Rizgar wird heute in die Schule gehen.

Ez ê îro li dibistanê bibim mamoste.

Ich werde meinen Stift erkennen.

Hemû pirtûk ê ji ser xonçê bikevin.

Alle Bücher werden vom Tisch fallen.

Ez ê pênûsta xwe nas bikim.

Ich werde meinen Stift erkennen.

Ez ê pirtûka xwe biqedînim.

Ich werde meinen Buch fertig lesen.

Lêkerên bikêrhatî / positiv

Deutsch Infinitiv Verb	Kurdî rader lêker	Dema niha Präsens	Dema bûhrîya berdewam Präteritum
hören	bihîstin	ez dibihîsim	min bihîst
sein / werden	bûn	ez dibim	ez bûm
herstellen	cîkirin	ez cîdikim	min cîkir
gehen	çûn	ez diçim	ez çûm
geben	dan	ez didim	min da
sehen	dîtin	ez dibînim	min dît
verstehen	famkirin	ez famdikim	min famkir
denken	fikirîn	ez difikirim	ez fikirîm
verbinden	gihandin	ez digihînim hev	min gihand hev
sagen	gotin	ez dibêjim	min got
zuhören	guh dan	ez guh didim	min guh da
kommen	hatin	ez tîm	ez hatim
lieben,mögen	hezkirin	ez hezdikim	min hezkir
lassen	hiştin	ez dihêlim	min hişt
schneiden	jêkirin	ez jêdikim	min jêkir
können	karîn	ez dikarim	min karî
lachen	kenîn	ez dikenim	ez kenîyam
fallen	ketin	ez dikevim	ez ketim
machen	kirin	ez dikim	min kir
spielen	lîstin	ez dilîzim	ez lîstim
saubermachen	malîn	ez dimalim	min malî
sehen	nêrîn	ez dinêrîm	min nêrî
schreiben	nivîsîn	ez dinivîsim	min nivîsî
sprechen	peyvîn	ez dipeyvîm	ez peyvîm
fragen	pirsîn	ez dipirsim	min pirsî
aufstehen	rabûn	ez radibim	ez rabûm
anmalen	rengandin	ez direngînim	min rengand
fliehen	revîn	ez direvim	ez revîyam
singen	strandin	ez distrêm	min stra
arbeiten	xebitîn	ez dixebitim	ez xebitîm
lesen,studieren	xwendin	ez dixweynim	min xwend
wollen	xwestin	ez dixwazim	min xwest
wissen	zanîn	ez dizanim	min zanî

Kiryarên / lêkerên bi ferman dayî - Imperativ

(bikêrhatî/positiv / û neyînî / negatîf)

Deutsch Infinitiv Verb	Kurdî Rader lêker	Ferman dayî – bikêrhatî / pozîtîf Imperativ-positiv	Ferman dayî – neyînî / negatîv Imperativ - negatîf
hören	bihîstin	bibîse - bibîsin	nebîse - nebîsin
sein /werden	bûn	bibe - biben	nebe - nebin
herstellen	cîkirin	cîke - cîkin	cîneke - cînekin
gehen	çûn	biçe - biçin	neçe - neçin
geben	dan	bide - bidin	nede - nedin
sehen	dîtin	bibîne - bibînin	nebîne - nebînin
verstehen	famkirin	fambike - fambikin	famneke - famnekin
denken	fîkirîn	bifikire - bifikirin	nefikire - nefikirin
verbinden	gihandin	bigîne - bigînin	negîne - negînin
sagen	gotin	bêje - bêjen	nebêje - nebêjen
zuhören	guh dan	gubide - gubidin	gunede - gunedin
lieben,mögen	hezkirin	hezbike - hezbikin	hezneke - heznekin
lassen	hiştin	bihêle- bihêlin	nehêle - nehêlin
schneiden	jêkirin	jêke - jêkin	jêneke - jênekin
lachen	kenîn	bikene - bikenin	nekene - nekenin

Pirtûka Zeynep

117

Zeynep diçe şahîya Newrozê. Zeynep piştê şahîya Newrozê li Amedê mala xalê xwe dimîne. Ew û xalê xwe bi hevra bajarê Amedê digerin. Herdû bi hevra piştî nîvro diçin pirtûkxana Deng . Zeynep bo xwe pirtûka Jinên Kurd dikire. Piştî du rojan Zeynep bi bus şunda vedigere bajarê Mersînê. Mala wê li qatê deh hane. Lê belê wê pirtûka xwe di busê de pênçe rûpel xwandîye. Zeynep pirtûka xwe li balkona mala xwe dixivîne. Dîya Zeynebê li mitbaxê xarinê amede dike.

Dîya Zeynepê:

- Zeyneb ka ware vê heska bide min.

Zeynep pirtûka xwe vekirî li ser xonçê dihêle û diçe ba dîya xwe. Piştî Zeynep şunda vedigere ku pirtûka xwe bixvîne. Dema ku derîyê balkonê ve dike ,ba dikeve bin pirtûkê û ji balkon de davê jêr. Pirtûka Zeynep mîna minminik dilevite û diçe nav gola avê. Zeynep xemgîn dibe û lez û bez diçe nêzê pirtûka xwe. Pirtûk mîna minminik li ser avê disekine. Başê kû Zeynep ajneber re. Li belê pirtûk ji hevdu derketîye û şil bû ye.

Dîya Zeynepê:

- Xemgîn nebe qîzamin ,tu dikanî carik din bikirî.

Zeynep:

Dahê, tu dizanî va pirtûka li ser jinên Kurd hatîye nivîsîn. Bo min pir girîng e.

Dîya Zeynebê:

- Ev çîye qîzamin ,ji xwe gerawe.

Zeynep:

- Tu dizanî dahê,pirtûk pencere yê mêjoya serê mirovane. Mamoste Usiv wiha got:

- Dema ku mirov zide pirtûkan bixvîne,pencereyê mêjoyê serê mirov zêpe dibe.

Bersîvên van pirsan binivîse!

Zarok li dibîstanê çî dikin?

.....

Zarok ji pirtûkan çî hîndibin?

.....

Tu li malê ser xonçê çî dikî?

.....

Navê mamosteyê te çî ye?

.....

19./

Van sereteyên hevokê kurdî bi dengekî bilind bixwîne!
Die Satzteile

lêker	Prädikat
kirdar	Subjekt
heyok	Objekt (A)
têr ker	Ortobjekt
kê	wen
kî	wen

Li ser xonçê pirtûkek heye.
têrker kirdar lêker

Auf dem Tisch liegt es ein Buch.
Ortobjekt Prädikat Subjekt

Min du rojan berê Orhan li baxçeyê dibistanê dît.
kirdar têrker kî / kê lêker
Subjekt Zeitobjekt wen Ortobjekt Prädikat

Ich habe vor zwei Tagen Orhan im Schulgarten gesehen.
Subjekt Prädikat Zeitobjekt wen Ortobjekt Prädikat

Dîyar sêv û hermî ji tûrik derxistîye.
kirdar heyok têrker lêker

120

Dîyar hat einen Apfel und eine Birne aus der Tasche genommen.
Subjekt Prädikat Objekt (A) Ortobjekt Prädikat

Xuşka min pirtûka xwe li ser xonçê cî hişt.
kirdar heyok (A) têrker lêker

Meine Schwester hat ihr Buch auf dem Tisch liegen gelassen.
Subjekt Prädikat Objekt (A) Ortobjekt Prädikat Prädikat

Van sereteyên hevokê kurdî ji hevalên xwe bipirse!

<i>lêker</i>	Prädikat
<i>kirdar</i>	Subjekt
<i>heyok</i>	Objekt (A)
<i>têrker</i>	Ortobjekt
<i>kê</i>	wen
<i>kî</i>	wen

Li van cîyên vala rast binivîse!

Li ser xonçê pirtûkek heye.
têrker kirdar lêker

Auf dem Tisch liegt es ein Buch.
Ortobjekt Prädikat Subjekt

Min Orhan dît.
kirdar têrker kê / kê
Subjekt Zeitobjekt wen Ortobjekt Prädikat

Ich habe vor zwei Tagen Orhan im Schulgarten gesehen.
Subjekt Prädikat Zeitobjekt wen Ortobjekt Prädikat

..... tûrik
kirdar heyok têrker lêker

Dîyar hat einen Apfel und eine Birne aus der Tasche genommen.
Subjekt Prädikat Objekt (A) Ortobjekt Prädikat

Xuşka min li hişt.
kirdar heyok (A) têrker lêker

Meine Schwester hat ihr Buch auf dem Tisch liegen gelassen.
Subjekt Prädikat Objekt (A) Ortobjekt Prädikat Prädikat

20. /

Di zimanê kurdî de gelek peyvên dijwate hene . Ji wan hinek zhafe girîng.

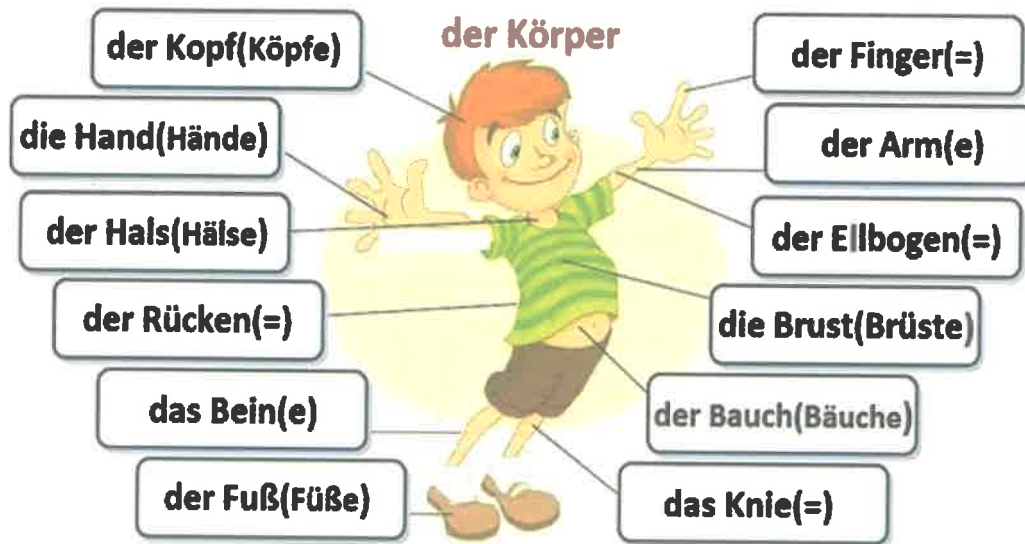
122

Peyvên dijwate

Antonymwörter

aşitî - şer	Frieden - Krieg
ava kirin - xirab kirin	aufbauen - zerstören
azad - girtî	frei - gefangen
baş - nebaş	gut - nicht gut
bêdeng - bideng	lautlos - laut
bilind - nizm	hoch - tief
bin - ser	unten - oben

birçî - têr	hungrig - satt
birin - anîn	holen - bringen
çep - rast	links - rechts
çûn - hatin	gehen - kommen
dan - girtin	geben - nehmen
dereng - zû	spät - früh
dijmin - dost	Feind - Freund
dirêj - kin	lang - kurz
fireh - teng	breit - eng
germ - sar	warm - kalt
giran - sivik	schwer - leicht
gîrîn - kenîn	weinen - lachen
girtî - vekirî	geschlossen - offen
hêdî - zû	langsam - schnell
hişk - nerm	hart - weich
jar - gelew	dünn - dick
jîn - mêt	Frau - Mann

Bejina mirov

Körperteile

bejin <i>m.</i>	der Körper
bijang <i>m.</i>	die Wimper
binçeng <i>n.</i>	die Achselhöhle
birî <i>n.</i>	die Augenbraue
çav <i>n.</i>	das Auge
çenik <i>m.</i>	das Kinn
çeng <i>n.</i>	die Achsel
cênîk <i>n.</i>	die Schläfe
çerm <i>n.</i>	die Haut
çiçik <i>m.</i>	die Brüste
çok <i>m.</i>	das Knie
dest/lep <i>n.</i>	die Hand
dev <i>n.</i>	der Mund
diran <i>n.</i>	der Zahn
enî <i>m.</i>	die Stirn
enîşk <i>m.</i>	der Ellenbogen
ezmandev <i>n.</i>	der Gaumen
gewrî <i>m.</i>	die Gurgel

guh <i>n.</i>	das Ohr
gûzek <i>m.</i>	der Knöchel
hêlik /gun <i>n.</i>	der Hoden
hestî <i>n.</i>	der Knochen
hêt <i>m.</i>	der Oberschenkel
hinarik /gep <i>m.</i>	die Wange
histû /stû <i>n.</i>	das Hals
kîr / xir <i>n.</i>	der Penis
kulkulîk <i>m.</i>	die Schulter
lêv <i>m.</i>	die Lippe
ling /çim <i>n.</i>	das Bein
mil <i>n.</i>	der Oberarm
navik <i>m.</i>	der Bauchnabel
neynûk <i>m.</i>	der Nagel
parsû <i>n.</i>	die Rippen
patik <i>m.</i>	der Nacken
pê <i>n.</i>	der Fuß
pêçî <i>m.</i>	die Zehe
pêşîr <i>m.</i>	der Busen
pişt <i>m.</i>	der Rücken
por <i>n.</i>	das Haar
poz <i>n.</i>	die Nase
qirik <i>m.</i>	der Kehlkopf
qorik <i>m.</i>	die Hüfte
qûn <i>m.</i>	der po/ Arsch
qûz <i>m.</i>	die Vagina
rû <i>n.</i>	das Gesicht
ser <i>n.</i>	der Kopf
sermil <i>n.</i>	die Schulter
sîng <i>n.</i>	die Brust

tilî <i>m.</i>	der Finger
xûn <i>m.</i>	das Blut
zend <i>n.</i>	das Handgelenk
zengelok <i>m.</i>	der Adamsapfel
zik <i>n.</i>	der Bauch
ziman <i>n.</i>	die Zunge
Organên Hundirîn	Innere Organe
dil <i>n.</i>	das Herz
fatreşk <i>m.</i>	die Milz
gurçik <i>n.</i>	die Niere
kezeb <i>m.</i>	die Leber
made <i>n.</i>	der Magen
malzarok <i>n.</i>	die Gebärmutter
mêjî <i>n.</i>	das Gehirn
pişk <i>m.</i>	die Lunge
rûvî <i>n.</i>	der Darm
zirav <i>n.</i>	die Galle
Navên tiliyan	die Finger
tilî <i>m.</i>	der Finger
tiliya beranê <i>m.</i>	der Daumen
tiliya nişanê <i>m.</i>	der Zeigefinger
tiliya navîn <i>m.</i>	der Mittelfinger
tiliya gustilê <i>m.</i>	der Ringfinger
tiliya piçûk <i>m.</i>	der kleine Finger

Li van cîyên vala kurdî binivîse!

Li van cîyên vala binivîse!

aştî - şer	Frieden - Krieg
ava kirin - xirab kirin	aufbauen - zerstören
azad -	frei - gefangen
baş -	gut - nich gut
bêdeng -	lautlos - laut
bilind -	hoch - tief
bin -	unten - oben
birçî -	hungrig- satt
birin -	holen - bringen
çep -	links - rechts
çûn -	gehen - kommen
dan -	geben - nehmen
dereng -	spät - früh
dijmin -	Feind - Freund
dirêj -	lang - kurz
fireh -	breit - eng
germ -	warm - kalt
giran -	schwer - leicht
gîrîn -	weinen - lachen
girtî -	geschlossen - offen
hêdî -	langsam - schnell
hişk -	hart - weich
jar -	dünn - dick
jîn -	Frau - Mann

Li van cîyên vala kurdî û almanî binivîse!

- şer	Frieden - Krieg
- xirab kirin	aufbauen - zerstören
- girtî	frei - gefangen
baş - nebaş	gut -
- bideng	lautlos - laut
bilind - nizm	- tief
- ser	unten - oben
- têr	hungrig - satt
- anîn	holen - bringen
- rast	links - rechts
çûn - hatin	- kommen
- girtin	geben - nehmen
- zû	spät - früh
dijmin - dost	Feind -
dirêj - kin	- kurz
- teng	breit - eng
germ - sar	warm -
giran - sivik	- leicht
- kenîn	weinen - lachen
- vekirî	geschlossen - offen
- zû	langsam - schnell
hişk - nerm	hart -
- gelew	dünn - dick
- mêr	Frau - Mann

Li van cîyên vala kurdî binivîse!

<i>m.</i>	der Körper
<i>m.</i>	die Wimper
binçeng <i>n.</i>	die Achselhöhle
birî <i>n.</i>	die Augenbraue
<i>n.</i>	das Auge
çenik <i>m.</i>	das Kinn
<i>n.</i>	die Achsel
<i>n.</i>	die Schläfe
<i>n.</i>	die Haut
<i>m.</i>	die Brüste
<i>m.</i>	das Knie
dest/lep <i>n.</i>	die Hand
<i>n.</i>	der Mund
diran <i>n.</i>	der Zahn
<i>m.</i>	die Stirn
<i>m.</i>	der Ellenbogen
<i>m.</i>	die Hüfte
<i>m.</i>	der po/ Arsch

Organên Hundirîn	Innere Organe
<i>n.</i>	das Herz
fatreşk <i>m.</i>	die Milz
<i>n.</i>	die Niere
<i>m.</i>	die Leber
<i>n.</i>	der Magen
malzarok <i>n.</i>	die Gebärmutter
mêjî <i>n.</i>	das Gehirn
<i>m.</i>	die Lunge
<i>n.</i>	der Darm
<i>n.</i>	die Galle
Navên tiliyan	die Finger
<i>m.</i>	der Finger
<i>m.</i>	der Zeigefinger
<i>m.</i>	der Mittelfinger
<i>m.</i>	der Ringfinger
tiliya piçûk <i>m.</i>	der kleine Finger
<i>m.</i>	die handfläche
serê dest <i>n.</i>	die Handoberfläche

Tu û hevalên xwe bi hev nîşandin!

Tiliya xwe ya piçûk nîşande!
Çenikê xwe nîşande!

Diranên xwe nîşande!
Zikê xwe nîşande!

Zimanê xwe nîşande!
Çavên xwe nîşande!
Çîçikên xwe nîşande!

21. /

131

Cil / Kinc

Bekleidung

cil û breg <i>n.</i>	die Bekleidung
kinc / çek/cil <i>n.</i>	der Anzug
bazin <i>n.</i>	der Armreif
berçavik <i>m.</i>	die Brille
çakêt <i>n.</i>	die Jacke
daw <i>m.</i>	der Rock
derpê <i>n.</i>	die Unterhose
destmal <i>m.</i>	das Taschentuch

êlek <i>n.</i>	die Weste
fayke <i>m.</i>	der Pullover
fîstan <i>m.</i>	das Kleid
fotêr <i>m.</i>	Der Hut
gore <i>m.</i>	die Socke
goredirêj <i>m.</i>	die Strumpfhose
guhar <i>n.</i>	der Ohrring
kember <i>m.</i>	der Gürtel
kiras /îşlig <i>n.</i>	das Hemd
kulav <i>n.</i>	der Filz
kulik <i>m.</i>	Die Mütze,Haube
kum <i>n.</i>	eine runde Mütze
lepik <i>n.</i>	der Handschuh
mayo <i>n.</i>	der Badeanzug
pêjgîra serşokê <i>m.</i>	der Bademantel
pîjema <i>n.</i>	der Schlafanzug
sako <i>n.</i>	der Mantel
şal <i>n.</i>	die Hose
şalwar <i>n.</i>	die kurdische Hose
şewqe <i>m.</i>	die Schirmmütze
şimik <i>m.</i>	der Hausschuh
sol <i>m.</i>	der schuh
şort <i>n.</i>	die Shorts
xirxe <i>m.</i>	die Strickjacke

Firaqên nav malê

Geschirr

avkeldank <i>m.</i>	der Wasserkocher
bêjing <i>m.</i>	das Sieb
beroş <i>m.</i>	der Topf
binik <i>m.</i>	die Untertasse
çaydank <i>n.</i>	die Teekanne
çemçik <i>m.</i>	die Kelle (aus Metall)
çartil <i>n.</i>	die Gabel
çoçik <i>m.</i>	die Kelle (aus Holz)
elb <i>m.</i>	der Eimer
fincan <i>m.</i>	die Tasse
fincana qehwê <i>m.</i>	die Kaffeetasse
guldank <i>m.</i>	die Vase
hesk <i>m.</i>	die Kelle (große Kelle)
hewan <i>m.</i>	der Mörser
Îsotdank <i>m.</i>	der Pfefferstreuer
kasik <i>m.</i>	die Schale (kleine Schale)
kêr <i>m.</i>	das Messer
kêra goşt <i>m.</i>	das Fleischmesser
kêra nan <i>m.</i>	das Brotmesser
kêrik <i>m.</i>	das Speisemesser
Kêrika bêrikê <i>m.</i>	das Taschenmesser
kevçî <i>n.</i>	der Löffel

Li van cîyên vala binivîse!

<i>n.</i>	die Bekleidung
kinc /çek/cil <i>n.</i>	der Anzug
<i>n.</i>	der Armreif
berçavik <i>m.</i>	die Brille
<i>n.</i>	die Jacke
<i>m.</i>	der Rock
<i>n.</i>	die Unterhose
destmal <i>m.</i>	das Taschentuch
<i>n.</i>	die Weste
<i>m.</i>	der Pullover
<i>m.</i>	das Kleid
fotêr <i>m.</i>	der Hut
<i>m.</i>	die Socke
goredirêj <i>m.</i>	die Strumpfhose
<i>n.</i>	Der Ohrring
<i>m.</i>	der Gürtel
kiras /îşlig <i>n.</i>	das Hemd
<i>n.</i>	der Filz
<i>m.</i>	die Mütze,Haube
<i>n.</i>	eine runde Mütze
<i>n.</i>	der Handschuh
mayo <i>n.</i>	der Badeanzug
pêjgîra serşokê <i>m.</i>	der Bademantel
<i>n.</i>	der Schlafanzug
sako <i>n.</i>	der Mantel
<i>n.</i>	die Hose
<i>n.</i>	die kurdische Hose
<i>m.</i>	die Schirmmütze
<i>m.</i>	der Hausschuh
sol <i>m.</i>	der schuh
<i>n.</i>	die Shorts
xîrxe <i>m.</i>	die Strickjacke

Tiştên li malê

Möbel und Hausrt

balîf <i>m.</i>	das Kopfkissen
betanî <i>m.</i>	die Wolldecke
cilşo <i>m.</i>	die Waschmaschine
cilziwaker <i>m.</i>	der Wäschetrockner
çarşef <i>m.</i>	die Bettdecke
destmal <i>m.</i>	das Taschentuch
destşok <i>m.</i>	das Waschbecken
dolaba pirtûkan <i>m.</i>	der Bücherschrank
dolap <i>m.</i>	der Schrank
doşeg <i>m.</i>	dei Metratze
Fanos <i>m.</i>	der Docht
faraş <i>m.</i>	dei Kehrschaufel
firaqşo <i>m.</i>	der Geschirrspüler
fiş <i>m.</i>	der Stecker
germker <i>m.</i>	der Heizkörper/die Heizung
gêzik <i>m.</i>	der Besen
halvêk <i>m.</i>	der Besen
hewakêş <i>m.</i>	die Dunstabzugshaube
hilco <i>m.</i>	der Kleiderbügel
kaxizê tiwalatê <i>n.</i>	das Toilettenpapier
kincdank / cildank <i>m.</i>	der Kleiderschrank

Vexwarin**Getränke**

araq <i>n.</i>	der Raki
av <i>m.</i>	das Wasser
ava fêkiyê <i>m.</i>	der Fruchtsaft
avce <i>m.</i>	das Bier
çay <i>m.</i>	der Tee
çaya beybûnê <i>m.</i>	der Kamillentee
çaya reş <i>m.</i>	der Schwarze Tee
çeqilmast <i>n.</i>	fetthaltiger Joghurt
dew <i>n.</i>	din verdünnter Magerjoghurt (Ayran)
mey <i>m.</i>	der Wein
qehwe <i>m.</i>	der Kaffee
şîr <i>n.</i>	die Milch

Dar**Baum**

darawîşne <i>m.</i>	der Kirschbaum
darbehîv <i>m.</i>	der Mandelbaum
darsena <i>m.</i>	die Esche
darberû <i>m.</i>	die Eiche
darbihok <i>m.</i>	die Quitte
darebî <i>m.</i>	der Weidenbaum
daregûz <i>m.</i>	der Walnussbaum
daresêv <i>m.</i>	der Apfelbaum
darfistiq <i>m.</i>	die Pistazie
darhêjîr <i>m.</i>	der Feigenbaum
darhinar <i>m.</i>	der Granatapfel
darhirmî <i>m.</i>	der Birnenbaum
daristan <i>m.</i>	der Wald
darmişmiş <i>m.</i>	die Aprikose
darsinc <i>m.</i>	die Ölweide
darşîlan <i>m.</i>	die Hagebutte
dartirî <i>m.</i>	die Weintrauben
dartû <i>m.</i>	der Maulbeerbaum
darxûşe <i>m.</i>	die Birke
darzeytûn <i>m.</i>	der Olivenbaum
del <i>n.</i>	das Blatt
dîçal <i>m.</i>	die Wurzel
şax <i>n.</i>	der Ast
xox <i>m.</i>	der Pfirsichbaum
zerdele <i>m.</i>	die Wildaprikose

Kulilk**Blume**

berfîn <i>m.</i>	das Schneeglöckchen
beybûn <i>m.</i>	die Kamille
bînevş <i>m.</i>	das Veilchen
bûkik <i>m.</i>	das Bräutchen
gulberroj <i>m.</i>	die Sonnenblume
gul <i>m.</i>	die Rose
lale <i>m.</i>	die Tulpe
nêrgiz <i>m.</i>	die Narzisse
pêcanik <i>m.</i>	der Huflattich

138

Vexwarin - Getränke**Li van cîyên vala binivîse!**

araq <i>n.</i>	der Raki
<i>m.</i>	das Wasser
ava fêkiyê <i>m.</i>	der Fruchtsaft
<i>m.</i>	das Bier
<i>m.</i>	der Tee
çaya beybûnê <i>m.</i>	der Kamillentee
<i>m.</i>	der Schwarze Tee
<i>n.</i>	fetthaltiger Joghurt
dew <i>n.</i>	din verdünnter Magerjoghurt (Ayrân)
mey <i>m.</i>	der Wein
<i>m.</i>	der Kaffee
şîr <i>n.</i>	die Milch

Li van cîyê vala binivîse !

<i>m.</i>	die Mirabelle
<i>m.</i>	die Ananas
bihok <i>m.</i>	die Quitte
<i>m.</i>	die Brombeere
<i>m.</i>	die Grapefruit
hêjîr <i>m.</i>	die Feige
<i>m.</i>	die Himbeere
<i>m.</i>	der Granatapfel
<i>m.</i>	die Birne
<i>m.</i>	die Zitrone
<i>m.</i>	die Mandarine
<i>m.</i>	die Rosinen
mişmiş <i>m.</i>	die Aprikose
<i>m.</i>	die Banane
<i>m.</i>	die Zuckermelone
<i>m.</i>	die Orange
sêv <i>m.</i>	der Apfel
<i>n.</i>	die Traube
<i>m.</i>	die Maubeere
<i>m.</i>	die Erdbeere
<i>m.</i>	die Himbeere
<i>m.</i>	der Pfirsich
<i>m.</i>	die Dattel
zebeş <i>m.</i>	die Wassermelone

